

Nr 16

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa frågor rörande yrkesutbildningen på skogsbrukets område, m. m. jämte i ämnena väckta motioner.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln (p. 97—100 och 116) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnena, för budgetåret 1962/63 beräkna till Skogsstyrelsen: Avlöningar och Omkostnader förslagsanslag av 940 000 kr. respektive 177 000 kr., till Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar och Omkostnader ett förslagsanslag av 16 300 000 kr. respektive ett reservationsanslag av 6 002 000 kr. samt till Bidrag till vissa skogsbrukskurser, m. m. ett förslagsanslag av 4 600 000 kr.

Vidare har Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln bland annat föreslagit riksdagen att

a) *dels* medgiva, att under budgetåret 1962/63 må beviljas statsbidrag å tillhopa högst 4 600 000 kr. till skogsodlingsåtgärder på sämre jordbruksmark samt å tillhopa högst 1 400 000 kr. till med statens skogsförbättringsanslag i övrigt avsedda ändamål dock med den inskränkning, som angivits i propositionen, med rätt för Kungl. Maj:t att jämka ifrågavarande fördelning, *dels* till Statens skogsförbättringsanslag för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kr. (p. 101),

b) *dels* till Vägbyggnader å skogar i enskild ägo för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen, *dels* medgiva att det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisade reservationsanslaget Vissa vägbyggnadsarbeten å enskilda och statliga skogar, m. m. må under budgetåret 1962/63 disponeras för det med anslaget avsedda ändamålet (p. 102),

c) till Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 5 800 000 kr. (p. 103),

d) till Kostnader för virkesmätning för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 244 000 kr. (p. 104),

e) till Statens skogsmästarskola: Avlöningar, Omkostnader och Stipendier för budgetåret 1962/63 anvisa förslagsanslag av respektive 206 000 kr., 120 000 kr. och 70 000 kr. (p. 110—112),

f) till Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogsskolor m. m.: Avlöningar och Omkostnader m. m. för budgetåret 1962/63 anvisa förslagsanslag av 647 000 kr. respektive 674 000 kr. (p. 113 och 114),

g) till Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m.

för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 135 000 kr. (p. 115) samt

h) *dels* till Ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 338 000 kr., *dels* besluta att kyrkofonden skall för år 1961 ersätta domänverkets fond kostnader för övertalig personal vid domänverket med 429 158 kr. 67 öre (p. 117).

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 9 mars 1962 dagtecknad proposition, nr 115, vilken hänskjutits till jordbruksutskottet, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att *dels* godkänna i propositionen angivna förslag rörande huvudmannaskapet för undervisningen vid statens skogsskolor och statens skogsmästarskola samt angående den maskintekniska undervisningen och förmansutbildningen inom skogsbruket, *dels* godkänna i propositionen framlagda förslag till vissa ändringar i skogsstyrelsens organisation, *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar av personalförteckningarna för skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna, som föranledes av i propositionen framlagda förslag, *dels* fastställa vissa angivna avlöningstater för skogsstyrelsen respektive skogsvårdsstyrelserna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63, *dels* å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln anvisa till Skogsstyrelsen: Avlöningar och Omkostnader samt till Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar förslagsanslag av respektive 1 265 000 kr., 196 000 kr. och 16 325 000 kr., till Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader ett reservationsanslag av 5 977 000 kr. samt till Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m. ett förslagsanslag av 4 600 000 kr., *dels* ock medge att under budgetåret 1962/63 må beviljas statlig kreditgaranti för lån till skoglig plantskoleverksamhet intill ett belopp av 1 000 000 kr.

Utskottet har i förevarande sammanhang behandlat följande till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 77 av herr *Olofsson m. fl.*, likalydande med II: 110 av herr *Jönsson* i Ingemarsgården *m. fl.*, i vilka motioner hemställts att riksdagen till Vägbyggnader å skogar i enskild ägo för budgetåret 1962/63 måtte anvisa ett reservationsanslag av 11 500 000 kr. i enlighet med skogsstyrelsens yrkande, att avräknas mot automobilskattemedlen;

2) I: 177 av herr *Bengtson m. fl.*, likalydande med II: 231 av herr *Hedlund m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte till Vägbyggnader å skogar i enskild ägo för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 11 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

3) I: 183 av herr *Jonasson m. fl.*, likalydande med II: 236 av herr *Wahlendorff m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av nionde huvudtiteln till Värmlands och Örebro läns skogsskola i Gammelkroppa måtte för budgetåret 1962/63 anvisa anslag under punkt 113 med 40 000 kr. och under punkt 115 med 200 000 kr.;

4) I: 189 av herr *Widén m. fl.*, likalydande med II: 233 av herr *Larsson* i Norderön *m. fl.*, i vilka motioner hemställts, att riksdagen till Vägbyggnader å skogar i enskild ägo för budgetåret 1962/63 måtte anvisa ett reservationsanslag av 11 500 000 kr., varav 2 200 000 kr. må disponeras för bidrag till vägbyggnadsföretag i Jämtlands län i enlighet med vad i motionen anförts, samt att ifrågakvarande anslag avräknas mot automobilskatte-medlen;

5) I: 376 av herr *Gustafsson, Nils-Eric*, likalydande med II: 459 av herrar *Nilsson* i Tvärälund och *Larsson* i Hedenäset, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln anvisa ett anslag av 1 500 000 kr. att användas till försöksverksamhet i lappmarkerna enligt det i skogsstyrelsens petita framlagda förslaget;

6) I: 494 av herrar *Isacson* och *Kaijser*, likalydande med II: 577 av herr *Wachtmeister*, vari hemställts, att riksdagen med avslag på Kungl. Maj:ts förslag om 4 600 000 kr. måtte besluta, att anslaget för bidrag till skogsodlingsåtgärder på sämre jordbruksmark skall utgå med 4 000 000 kr.;

7) II: 621 av herr *Larsson* i Hedenäset, vari hemställts, att riksdagen till Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. för budgetåret 1962/63 måtte anvisa ett reservationsanslag av 7 400 000 kr.;

8) I: 635 av herr *Dahlberg m. fl.*, likalydande med II: 766 av herr *Larsson* i Hedenäset *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte uttala, att Älvsby skogsskola i Norrbottens län utbygges till en storleksordning motsvarande cirka 50 elevplatser;

9) I: 636 av herr *Jacobsson, Per*, och herr *Olofsson*, likalydande med II: 765 av herr *Gustafsson* i Skellefteå, vari hemställts, att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 115 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att den av departementschefen förutskickade utredningen rörande den skogliga yrkesutbildningen beaktar vissa i motionerna anförda synpunkter beträffande lokaliseringen av skogsbrukets yrkesskolor;

10) I: 637 av herr *Jonasson m. fl.*, likalydande med II: 768 av herrar *Wahrendorff* och *Dahlgren*, vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 115 måtte å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln anvisa till Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: **Omkostnader** ett reservationsanslag av 8 189 000 kr. enligt de grunder, som angivits i motionerna;

11) I: 638 av herr *Wikner m. fl.*, likalydande med II: 767 av fru *Thunvall m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att i de lokala styrelserna för skogsskolor det allmänna skolväsendet och skogsarbetarkåren skall vara representerade.

Beträffande innehållet i nämnda motioner får utskottet hänvisa till motionerna I: 77, II: 231, II: 236, II: 233, II: 459, II: 577, II: 621, I: 635, I: 636, I: 637 och I: 638.

I. Propositionen nr 115 angående vissa frågor rörande yrkesutbildningen på skogsbrukets område, m. m.

I propositionen har lämnats en redogörelse för *dels* nuvarande yrkesutbildning på skogsbrukets område (s. 3—6), *dels* ett av skogsstyrelsen den 15 januari 1962 avlämnat betänkande angående vissa utbildningsfrågor (s. 6—20), *dels* över nyssnämnda betänkande avgivna remissutlåtanden m. m. (s. 20—24). Vidare har i propositionen redogjorts för skogsstyrelsens nuvarande arbetsuppgifter och organisation (s. 24—26) samt för ett av skogsstyrelsen och statskontoret den 28 oktober 1961 avgivet organisationsförslag beträffande skogsstyrelsen jämte däröver avgivna yttranden (s. 26—34). Därjämte har i förevarande proposition redovisats skogsstyrelsens anslagsskrivelse för budgetåret 1962/63, m. m. (s. 34—44). Utskottet torde i fråga om det närmare innehållet i nu nämnda avsnitt få hänvisa till propositionen.

Departementschefen har anfört följande.

»Yrkesutbildningen på skogsbrukets område. Statlig eller statsunderstödd yrkesutbildning på skogsbrukets område sker för närvarande vid skogsbruksskolorna, vid statens skogsskolor och vid statens skogsmästarskola. Skogsbruksskolorna erhöll första gången särskilt statsbidrag genom beslut av 1949 års riksdag och deras verksamhet var då av förhållandevis begränsad omfattning. Sedan dess har den varit under ständig utbyggnad. Utbildningen omhänderhas under skogsstyrelsens ledning och tillsyn av skogsvårdsstyrelserna och omfattar grundläggande yrkesutbildning, vidareutbildning för i näringen redan yrkesverksamma personer samt, försöksvis, utbildning av förmän. Den grundläggande utbildningen erhålls vid skogsbruksskolornas första årskurs och kan fortsätta vid en andra årskurs uppdelad på vissa speciallinjer.

Undervisningen vid statens skogsskolor, som står under domänstyrelsens huvudmannaskap, syftar till att utbilda personal för vissa arbets- och driftsledaruppgifter inom skogsbruket såsom skogsvaktare och kronojägare. Den bedrivs vid kurser om elva och en halv månaders längd. Före inträde i skogsskola genomgår sökande normalt särskild kompletteringskurs om fyra månader. Sistnämnda kurser anordnas av såväl domänstyrelsen som skogsstyrelsen.

Utbildningen vid statens skogsmästarskola tillkom efter beslut av 1944 års riksdag. Den omfattar en tid av femton månader. För inträde erfordras i regel examen från skogsskola eller motsvarande kunskaper. Skogsmästarskolan leds av en särskild av Kungl. Maj:t utsedd styrelse. Skolans anslag utbetalas av länsstyrelsen i Västmanlands län.

I skogsstyrelsens betänkande har, såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen, förordats ändringar i undervisningen vid skogsskolorna i syfte att däri inrymma den utbildning som nu ges vid komplette-

ringskurserna. Vidare har framlagts förslag rörande förmansutbildningen vid skogsbruksskolorna. Härjämte har föreslagits, att maskinteknisk utbildning för skogsskolornas och skogsmästarskolans elever samt för fortbildning av vissa specialarbetare och av lärarpersonal vid skogsbruksskolor med flera skall koncentreras till en ny central maskinskola. I betänkandet har också uttalats att viss administrativ samordning av den skogliga yrkesutbildningen bör ske genom att huvudmannaskapet för statens skogsskolor överförs till skogsstyrelsen.

Behovet av förbättrad yrkesutbildning gör sig alltmer gällande på skogsbrukets område liksom inom övriga näringsgrenar. Den stora samhällsekonomiska betydelse skogsnäringarna har gör det i hög grad angeläget att yrkesutbildningen av såväl skogsarbetare som skogsägare är helt anpassad till tidens krav både i fråga om innehåll och omfattning. Jag anser därför erforderligt att från det allmännas sida vidtas ytterligare åtgärder i detta syfte. Vikten härav framträder inte minst mot bakgrunden av den hastigt fortskridande mekaniseringen. Det bör framhållas, att en god yrkesutbildning torde vara en av förutsättningarna för att det skall bli möjligt att genomföra de rationaliseringar inom skogsnäringen, som synes nödvändiga för att landets skogsindustriella produktion skall hävda sin konkurrenskraft.

Av det föregående framgår att ledningen av yrkesutbildningen på skogsbrukets område är splittrad på tre organ. Av dessa har domänstyrelsen i skilda sammanhang uttalat önskemål att bli befriad från huvudmannaskapet för statens skogsskolor, eftersom detta ej ligger inom ramen för domänverkets affärsmässiga uppgifter. För egen del anser jag att åtskilligt kan vinnas i form av förbättrade möjligheter att rationellt utnyttja tillgängliga personella och materiella resurser samt förenklad administration om ledningen sammanförs till ett organ. Att så sker finner jag vara så angeläget att beslut härom bör fattas redan nu, ehuru frågan om den centrala ledningen av yrkesutbildningen i landet över huvud är föremål för särskild utredning. I avvaktan på resultatet av nämnda utredning bör skogsstyrelsen vara centralmyndighet för yrkesundervisningen på skogsbrukets område. Därför föreslår jag, att huvudmannaskapet för statens skogsskolor liksom för under domänstyrelsen hörande kompletteringskurser för inträde i skogsskola överflyttas till skogsstyrelsen den 1 oktober 1963, då läsåret 1962/1963 utgår. Jag förordar också att statens skogsmästarskola ställs under skogsstyrelsens överinseende från och med den 1 juli 1963.

Skogsskolornas lokalstyrelser bör tills vidare bibehållas. Styrelsen för skogsmästarskolan bör fortsättningsvis handlägga sådana ärenden rörande skolan, som delegeras dit av Kungl. Maj:t eller skogsstyrelsen. De administrativa och kamerala uppgifterna beträffande såväl skogsskolorna som skogsmästarskolan bör dock — med hänsyn till att lärarpersonalen ej onödigtvis bör belastas härmed — så långt möjligt omhändersas av skogsstyrelsen.

Jag ansluter mig i så måtto till förslaget i betänkandet att domänstyrelsen, sedan skogsskolorna överförts till skogsstyrelsen, skall vara representerad i denna styrelse att jag förordar, att chefen för domänstyrelsen eller den han sätter i sitt ställe skall äga med yttranderätt närvara vid behandling i skogsstyrelsens plenum av ärenden som rör den skogliga yrkesutbildningen.

Från och med den 1 oktober 1963 bör av staten ägda skolbyggnader och tomtmark vid skogsskolorna överföras från domänfonden till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond. Skogsskolorna i Hällnäs, Bispgården, Bjurfors och Kolleberga är förenade med särskilda skolrevir. Denna anordning kan lämpligen ej bibehållas, varför behovet av övningsskog vid dessa skolor liksom vid de övriga torde få tillgodoses genom överenskommelser med domänverket, bolag eller enskilda skogsägare.

Lärare och annan personal vid skogsskolorna och domänstyrelsens kompletteringskurser är anställda vid domänverket. Från den 1 oktober 1963 torde erforderligt antal tjänster för nämnda personal böra inrättas under det anslag, varifrån utgifterna för undervisningen i fråga från och med budgetåret 1963/64 skall bestridas. Såsom i betänkandet uttalats bör övergångsanordningar vidtas i syfte att underlätta bibehållandet av den nuvarande lärarpersonalen. Möjlighet torde därför bland annat böra öppnas för befattningshavare vid domänverket att få tjänstledighet för att uppehålla lärartjänster vid skogsskolorna. Det bör ankomma på skogsstyrelsen att i samråd med domänstyrelsen och styrelsen för skogsmästarskolan samt den utredning rörande skogsbrukets yrkesutbildning, som jag återkommer till i det följande, framlägga närmare förslag till åtgärder i anledning av den förordade ändringen i fråga om huvudmannaskap.

Maskinanvändningen inom skogsbruket har, såsom förut antytts, starkt ökat under de senaste åren och sannolikt är att utvecklingen på detta område i fortsättningen blir allt snabbare. Med hänsyn härtill delar jag helt uppfattningen i betänkandet att en utbyggnad av den maskintekniska yrkesutbildningen är nödvändig.

Även jag anser att den kvalificerade utbildningen bör koncentreras till en central maskinteknisk skola samt att endast enklare sådan utbildning, främst i fråga om traktorkörning, bör bedrivas vid skogsbruksskolorna. Koncentrationen är angelägen bland annat med hänsyn till de höga kostnaderna för maskiner och övrig teknisk utrustning samt till behovet av specialutbildade lärare. Mot bakgrunden av det anförda förordar jag, att principbeslut fattas om att inrätta en central maskinteknisk skola.

Av betänkandet framgår att såväl investerings- som driftskostnader vid den i betänkandet föreslagna centrala maskinskolan blir förhållandevis höga. I anledning härav föreslår jag ytterligare undersökningar rörande omfattningen av undervisningen och organisationen vid skolan. Härvid bör bland annat prövas om möjligheter föreligger att ernå högre utnyttjandegrad och därigenom lägre kostnader för elevdag. Vad gäller investeringskostnaderna torde förutsättningar för mera betydande besparingar i huvudsak

endast föreligga, därest befintlig skolanläggning av tillräcklig storlek kan tas i anspråk för maskinskolan. Undersökningar härom bör ske i anslutning till de överväganden i stort rörande lokalisering m. m. av skogsbrukets yrkesskolor, som jag avser förorda i det följande. I övrigt talar, såsom i betänkandet angivits, starka skäl för att skolan bör förläggas till Mellansverige.

Det bör ingå i uppgifterna för den förut berörda utredningen angående skogsbrukets yrkesutbildning att skyndsamt undersöka lämplig förläggningssort för den nya maskintekniska skolan. Därefter bör skogsstyrelsen inkomma med detaljförslag rörande skolans organisation och angående kostnaderna för densamma. Snarast efter det att dessa förslag föreligger bör frågan ånyo underställas riksdagen.

Jag torde härefter få övergå till frågan om utbildningsgång för den skogliga yrkesutbildningen. I betänkandet har i detta hänseende redovisats resultatet av övervägandena i anledning av Kungl. Maj:ts uppdrag att undersöka dels förutsättningarna för att anknyta kompletteringskurserna för inträde till skogsskolorna till den undervisning, som bedrivs vid skogsbruksskolorna, dels möjligheterna att med den skogliga grundutbildningen samordna en förmansutbildning och med denna i sin tur den utbildning, som bör erfordras för inträde till skogsskolor och skogsmästarskolan. I betänkandet anges att såväl befintliga utbildningsriktningar inom andra årskursen vid skogsbruksskolorna som en allmän förmansutbildning är olämpliga som obligatorisk förutbildning till skogsskola. I stället föreslås, att kompletteringskurserna infogas i skogsskolorna. Undervisningstidens längd vid dessa skolor ökas därvid till femton månader. Förslag framläggs därför om utbyggnad av skogsskolorna för en totalkostnad av omkring 1 200 000 kr.

Det torde böra erinras om 1956 års skogsskoleutrednings förslag, att dåvarande förberedande skogskurser, som i allt väsentligt motsvarade kompletteringskurserna, skulle infogas i skogsskoleundervisningen på så sätt att denna uppdelades i en förkurs och en huvudkurs av tillhoppa cirka 18 månaders längd. Detta förslag behandlades av 1958 års riksdag (IX ht p. 142; JoU A 1; rskr. A 9), som därvid anslöt sig till Kungl. Maj:ts mening att de förberedande skogskurserna ej skulle inordnas i skogsskolorna. 1960 års riksdag (IX ht p. 118; JoU 1; rskr. 9) uttalade sig för att sådan undersökning rörande möjligheterna till anknytning av kompletteringskurserna till grundutbildningen och samordning med förmansutbildningen, som nyss nämnts, skulle företas.

Betänkandets förslag synes innebära, att skogsskoleaspirant normalt förutsätts ha genomgått linje 9g i grundskolan jämte den första av de båda årskurserna för grundutbildning vid skogsbruksskola samt därutöver ha cirka 15 månaders praktik. Minimialdern för inträde vid skogsskola torde ha förutsatts fortfarande vara 19 år. Förslaget skulle medföra en omfattande och kostsam utbyggnad av vissa av de nuvarande skogsskolorna för att bibehålla oförändrad utbildningskapacitet.

Enligt min mening måste förslaget att inordna kompletteringskurserna i skogsskoleundervisningen bedömas mot bakgrunden av möjligheterna att inpassa denna undervisning i en rationellt utformad utbildningsgång för den skogliga yrkesutbildningen i dess helhet. Jag anser det därför vara erforderligt att — innan slutlig ställning tas till förslaget — ytterligare överväganden sker om ej en annan utbildningsgång för yrkesutbildningen på skogsbrukets område kan vara lämplig. Utgångspunkten för en sådan utbildningsgång bör därvid vara grundskolan. Enligt i den nyligen avlämnade propositionen nr 54 om reformering av den obligatoriska skolan framlagda förslag skall en av de fyra praktiskt inriktade linjerna i grundskolan efter länskolnämndens medgivande få utbytas mot linje 9skog. Ehuru tiden för skogsundervisningen avses bli betydligt kortare i denna yrkesförberedande linje än i första årskursen i skogsbruksskola, torde den i stort sett böra jämföras därmed. Nyssnämnda första årskurs, där lägsta inträdesålder är 16 år och som nu omfattar cirka 41 veckor — 22 veckor teoretisk undervisning och 19 veckors praktiskskeden — synes liksom linjen 9skog böra vara det första ledet i en dylik utbildningsgång och betraktas som grundläggande yrkeskurs. Ett andra led i denna torde närmast böra anknyta till den nuvarande andra årskursen vid skogsbruksskola. För inträde bör fordras genomgången grundläggande yrkeskurs. Inträdesåldern torde böra vara lägst 17 år. I utbildningsledet synes böra ingå dels en allmän linje, dels i likhet med vad nu finns inom andra årskursen linjer som är specialinriktade på exempelvis maskinteknik, skogshushållning eller hästkörning. Undervisningen, inberäknat praktiskskeden, bör för samtliga linjer rymmas inom en kurslid av 42 veckor. Det tredje ledet i utbildningsgången skulle då vara en skogsskoleundervisning med en längd av cirka elva månader. Elev som under något av de närmast föregående åren genomgått allmän linje i det andra utbildningsskedet bör direkt kunna vinna inträde. Detta torde möjliggöra en i förhållande till vad som gäller för skogsskola till 18 år sänkt minimiålder för inträdet. Den praktik, som ingår i de första och andra utbildningsleden, skulle då kunna anses tillräcklig. Ett sista led i den skisserade utbildningsgången bör vara utbildningen vid skogsmästarskolan. Elev, som genomgått det närmast föregående utbildningsledet, bör utan särskild prövning kunna antas vid skogsmästarskolan.

Vidare bör undersökas möjligheten att vid sidan av den skisserade utbildningsgången skapa förutsättningar för yrkesverksamma med längre praktik att genomgå utbildningskurser, som ger förmanskompetens eller kompetens motsvarande den som vinnas vid nuvarande skogsskoleundervisning. Förmanskursen bör vara av samma längd som den allmänna linjen i andra ledet i utbildningsgången. Genomgången sådan kurs bör jämte specialtest berättiga till inträde i det utbildningsled, som motsvarar nuvarande skogsskoleundervisning. De, som inhämtat förmansutbildning eller motsvarande och som förvärvat längre praktik, bör genom specialkurs beredas tillfälle nå samma kompetens som den, vilken genomgått det tredje utbildningsledet. Specialkurs skulle likaledes kunna ersätta särskild preparandkurs för

inträde i skogsmästarskolan. Inträde i specialkursen bör ske efter urvalstest. Det torde böra förutsättas att elev genom exempelvis korrespondensstudier inhämtat vissa teoretiska förkunskaper. Med hänsyn härtill och till den långa praktiktiden synes specialkursen ej böra omfatta mer än ungefär sex månader.

Givetvis bör fortbildningskurser av olika slag anordnas i erforderlig utsträckning. Bland annat bör beaktas behovet av skoglig yrkesundervisning för personer som genomgått utbildningskurser vid lantbrukets yrkesskolor.

Den här skisserade uppläggningsen av den skogliga yrkesutbildningen avser bland annat att skapa möjligheter att utan onödiga väntetider genomgå de olika utbildningsskedena. Utbildningsmålen skulle vinnas vid lägre ålder än vid nuvarande system. Förutsättningarna för att anknyta specialkurser av förut nämnt slag för vuxna synes vara goda. Resurserna i form av lärare, undervisningsmateriel och skollokaler torde kunna utnyttjas mera rationellt, vilket leder till effektivare utbildning till kostnader av rimlig storlek. En viss fördel ligger slutligen i att utbildningsgången beträffande grunddragen överensstämmer med de som tidigare denna dag förordats i fråga om yrkesutbildningen på jordbruks- och trädgårdsområdena.

De fortsatta övervägandena och undersökningarna bör bedrivas så skyndsamt som omständigheterna medger. Arbetet härmed synes mig böra uppdras åt en särskild parlamentarisk utredning. Denna bör också uppta till fortsatt prövning de i förevarande betänkande och i andra sammanhang framförda förslagen rörande utbildning av personal för uppgifter motsvarande dem som nu handhas av skogsskoleutbildad personal. Jag torde senare få återkomma till Kungl. Maj:t med hemställan om bemyndigande att få tillkalla sakkunniga för utredningsarbetet.

Vad åter angår det i betänkandet framlagda förslaget till förmansutbildning är det min uppfattning att den försöksverksamhet i form av allmänna förmanskurser, som anordnats vid vissa skogsbruksskolor visar att ett klart behov av grundläggande arbetsledarutbildning föreligger. Av betänkandet framgår, att en anmärkningsvärt stor del av förmanskåren saknar kursmässig utbildning. Vid utformandet av den nyss skisserade utbildningsgången har jag utgått från att förmansutbildningen för redan yrkesverksamma arbetsledare bör anordnas i huvudsak efter de riktlinjer som förordats i betänkandet. Jag tillstyrker därför att från och med den 1 juli 1962 sådan förmansutbildning kommer till stånd. Det torde emellertid få ankomma på skogsstyrelsen att i samråd med den tidigare nämnda särskilda utredningen bestämma om utbildningens närmare innehåll samt att föranstalta om sådana förmanskurser inom ramen för anvisade anslag. Då förmän ofta rekryteras bland skogsarbetare med mångårig erfarenhet, bör någon högsta åldersgräns för inträde vid förmanskurs inte fastställas.

Den tidigare berörda utbildningsgången för den skogliga yrkesutbildningen innefattar i viss mån grundskolans linje 9 skog. Läroplanen för denna linje torde komma att fastställas av skolöverstyrelsen efter sam-

råd med skogsstyrelsen. På begäran av vederbörande kommun bör de lärare, som skall handha undervisningen i de skogliga ämnena i linje 9skog, kunna ställas till dennas förfogande av skogsvårdsstyrelsen under den tid undervisningen pågår. Skogsvårdsstyrelsen bör även, i den utsträckning det befinns erforderligt, ställa maskinell utrustning till kommunens förfogande. Jag förutsätter dock, att kommunen i sådana fall helt kompenserar skogsvårdsstyrelsen för samtliga avlöningskostnader och expenser för lärarpersonalen och för tillhandahållen undervisningsmateriel. Undervisningen i linje 9skog bör undantagsvis kunna förläggas till skogsbruksskola.

Jag torde härefter få övergå till frågan om lokaliseringen av skogsbrukets yrkesskolor. För att få en fast grund för fortsatta överväganden rörande denna fråga bör närmare bedömning ske av det totala behovet av skoglig yrkesutbildning inom olika nivåer. Med utgångspunkt härifrån och det förut skisserade utbildningssystemet bör undersökning ske rörande förutsättningarna för att åstadkomma ändamålsenligare utbildningsenheter. Målsättningen bör i första hand vara att koncentrera undervisningen till större anläggningar — med minst cirka 60 elever — för såväl högre som lägre skoglig yrkesutbildning. I andra hand bör eftersträvas samförläggning med lantbrukets yrkesskola eller annan yrkesskola. Givetvis måste tillgången till lämplig övningskog tillmätas avgörande betydelse. Detta synes dock inte böra utgöra hinder för att förlägga skogsbrukets yrkesskola i eller invid tätort, där möjligheter att förhyra rum för elever utanför skolorna bör kunna utnyttjas.

De fortsatta övervägandena i här berörda frågor bör enligt min mening ankomma på den förut nämnda särskilda utredningen. Denna bör även pröva om behov föreligger av att i fortsättningen disponera Gammelkroppa skogsskola i den av skogsstyrelsen ledda utbildningen. Skogsstyrelsens i det föregående redovisade investeringsplan för skogsbruksskolorna, vid vars upprättande förslaget om överföring till styrelsen av statens skogsskolor ej kunnat beaktas, torde böra överlämnas till utredningen.

I samband med de fortsatta undersökningarna rörande utformningen av yrkesutbildningen på skogsbrukets område bör även övervägas förutsättningarna för att sammanföra medelsanvisningen till avlöningar, omkostnader och utrustning vid samtliga utbildningsenheter under en anslagsgrupp. Vidare bör undersökas om ej medel till byggnads- och underhållsarbeten vid skolanläggningar efter gängse normer bör anvisas på kapitalbudgeten. I övrigt synes böra prövas att införa samma budgettekniska regler som för anslagen till yrkesutbildning under åttonde huvudtiteln för att därigenom möjliggöra en anpassning efter det stigande utbildningsbehovet. I anslutning härtill bör undersökas hur de skogliga yrkesskolornas inkomster från kommuner och yrkesskolor med lantbruksundervisning bör redovisas och disponeras. I fråga om lärarpersonalens anställningsvillkor och tjänstgöringsförhållanden bör i huvudsak kunna tillämpas vad som tidigare denna dag i proposition angående yrkesutbildningen på jordbrukets område förordats för sådan personal vid lantbrukets yrkesskolor.

Skogsstyrelsens organisation. För närvarande finns inom skogsstyrelsen första och andra skogsbyrån, administrativa byrån och virkesmättningsavdelningen. Huvuduppgifterna för de båda skogsbyråerna är allmänna skogliga ärenden, bidragsärenden och tekniska ärenden samt ärenden rörande yrkesutbildningen. Den administrativa byrån handlägger ärenden rörande skogsstyrelsens och skogsvårdsstyrelsernas organisation, personal och ekonomi samt juridiska frågor i skogliga ämnen.

Skogsstyrelsens organisation har sedan 1960 varit föremål för översyn inom verket under medverkan av expertis från statens organisationsnämnd och — efter den 1 juli 1961 — från statskontoret. Gemensamt förslag till organisationsändringar har framlagts av styrelsen och statskontoret. Förslaget innebär i huvudsak, att ärendena rörande yrkesutbildningen skall utbrytas ur första skogsbyrån till en fristående organisationsenhet. Denna har av skogsstyrelsen ansetts böra utgöra en byrå, medan statskontoret förordat en fristående avdelning. De båda skogsbyråernas återstående ärenden bör enligt förslaget alltjämt vara fördelade på två byråer. Administrativa byrån och virkesmättningsavdelningen anses böra bibehållas oförändrade. I anslutning till ändringarna i styrelsens organisatoriska indelning förordas personalförstärkningar.

Med hänsyn till skogsbrukets stora samhällsekonomiska betydelse anser jag, att det är angeläget att organisationen vid centralmyndigheten för den enskilda sektorn av näringen är fullt tidsenlig och att till dess förfogande står förstärkta personella resurser. Jag förordar därför att åtgärder vidtas på grundval av det av skogsstyrelsen och statskontoret framlagda förslaget.

Skogsstyrelsens uppgifter i fråga om *yrkesutbildningen* kommer till följd av mina i det föregående framlagda förslag rörande bland annat huvudmannaskapet för denna utbildning att väsentligt öka i förhållande till vad styrelsen och statskontoret kunnat förutse. De av ämbetsverken framförda skälen för att uppgifterna bör omhänderhas av en särskild organisationsenhet inom styrelsen blir härigenom än starkare. Därför bör en från byråindelningen fristående avdelning inrättas. Den bör ledas av en avdelningsdirektör i Bg 1. Härjämte bör en ny tjänst såsom byrådirektör i Ae 26 tillföras avdelningen för de uppgifter beträffande statens skogsskolor, som skall överföras till skogsstyrelsen per den 1 oktober 1963. Tjänsten bör emellertid inrättas från den 1 juli 1962 för att göra det möjligt att vidta erforderliga förberedelser. Till följd av de uppgifter, som kommer att åvila avdelningen i samband med förut angivna undersökningar rörande yrkesutbildningen, föreslår jag att ett belopp av 40 000 kr. ställs till styrelsens förfogande för att anlita tillfällig personal. Jag vill härjämte förorda, att två amanuéstjänster utbyts mot tjänster som förste byråsekreterare i Ae 21 och att en tjänst som förste byråsekreterare i Ao 21 utbyts mot en sådan tjänst i Ao 23. Någon ändring i anställningsförhållandena för den personal, som är knuten till undervisningssektionen men som avlönas från anslaget till bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m., bör däremot ej för närvarande komma till stånd.

I likhet med skogsstyrelsen och statskontoret anser jag, att i styrelsen alltjämt bör ingå två byråer för allmänna skogliga uppgifter. Dessa uppgifter bör enligt min mening i princip fördelas mellan de båda byråerna så att på första skogsbyrån ankommer tekniska ärenden och ärenden, som har anknytning till skogsmarken, samt på andra skogsbyrån ärenden, som hänger samman med den växande skogen och dennas reproduktion.

Huvuduppgifterna för *första skogsbyrån* blir enligt de nyss förordade riktlinjerna för ärendefördelningen mellan byråerna dels skogliga rationaliseringsfrågor såsom allmänna skogs- och jordpolitiska frågor, ärenden rörande skoglig samverkan och förbättrad arrondering av skogsmarken samt beträffande skogsvärdering och skogsindustrien, dels bidragsärenden och tekniska ärenden m. m. Jag vill även föreslå, att skogsstyrelsens uppgifter på virkesmätningens område överförs till första skogsbyrån. Ehuru översyn av lagstiftningen beträffande virkesmätningen pågår genom skogsstyrelsens försorg, anser jag att praktiska skäl talar för att avdelningen inordnas i första skogsbyrån. Med hänsyn till vikten av att styrelsen har tillräckliga resurser för de ur allmän synpunkt angelägna skogliga rationaliseringsfrågorna förordar jag, att för uppgifter på detta område inrättas en byrådirektörstjänst i Ae 24 och en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 23. Vid inrättandet av dessa nya befattningar bör en amanuens tjänst indras. På byrån ankommande tekniska ärenden och bidragsärenden avser till betydande del frågor, som hör samman med den eftersträfvansvärda utbyggnaden av skogsvägnätet. För att göra det möjligt för styrelsen att effektivisera denna verksamhet — särskilt i fråga om den betydelsefulla regionala skogsvägplaneringen — föreslår jag att, utöver befintliga tjänster med uppgifter inom området, en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 23 inrättas enbart för vägfrågor. Vidare bör en byrådirektörstjänst i Ao 24 utbytas mot en sådan tjänst i Ao 26. Jag förordar även att, såsom ämbetsverken föreslagit, en för uppgifter beträffande skogsvägar inrättad tjänst i Ag 19, vars innehavare avlönas från anslaget till vägbyggnader å skogar i enskild ägo, ombildas till amanuens tjänst i reglerad befordringssång hos styrelsen. Under budgetåret 1962/63 bör dock tjänstens innehavare alltjämt avlönas från det förut nämnda anslaget. Slutligen tillstyrker jag förslaget att inrätta en kanslibiträdets tjänst i Ae 7. — Personalbehovet för uppgifterna med virkesmätningen torde få prövas i anslutning till att ställning tas till det kommande förslaget om lagstiftningen på området.

På *andra skogsbyrån* bör ankomma ärenden, som dels rör frö- och plantförsörjning, plantering och andra återväxtåtgärder, dels allmänna skogsvårdsåtgärder såsom gallring, röjning m. m. Med hänsyn till vad skogsstyrelsen och statskontoret anfört rörande byråns personalbehov samt till angelägenheten av att de för landets framtida skogsproduktion betydelsefulla återväxtåtgärder kan ägnas ökad uppmärksamhet bör byrån förstärkas med två tjänster. En av dessa bör vara byrådirektörstjänst i Ae 26 och den andra tjänst som förste byråsekreterare i Ae 23. I övrigt förordar jag, att

en konsulenttjänst i Ae 23 utbyts mot en byrådirektörstjänst i Ae 24 och en amanuens-tjänst mot tjänst som förste byråsekreterare i Ae 21.

I fråga om den *administrativa byrån* vill jag föreslå, att på den juridiska sektionen en tjänst såsom förste byråsekreterare i Ao 23 och en amanuens-tjänst utbyts mot byrådirektörstjänst i Ao 24 respektive tjänst som förste byråsekreterare i Ae 21. Vidare bör på byråns personalsektion inrättas en byrådirektörstjänst i Ae 24 i utbyte mot en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 23. Tjänsten som byråinspektör i Ao 21 bör utbytas mot en tjänst som förste byråsekreterare i Ao 23. Sektionen bör härjämte tillföras en kanslisttjänst i reglerad befordringsgång för vissa allmänna uppgifter på byrån och en kontoristtjänst i Ae 9 i utbyte mot en på registratorskontoret placerad förste kansliskrivartjänst i Ae 12 och en nu från skogsvårdsstyrelsernas anslag avlönad kanslibiträdets-tjänst. På registratorskontoret bör tillkomma en kontoristtjänst i Ae 9, varvid en kontorsbiträdets-tjänst i reglerad befordringsgång indras. Befattningen som chef för kameralsektionen, vilken sektion fortsättningsvis bör benämnas ekonomisektionen, bör utgöras av en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 23. Samtidigt med att denna tjänst inrättas bör en tjänst som förste byråsekreterare i Ag 21 indras. — I det föregående framlagda förslag till lönegradsändringar har varit föremål för överläggningar mellan företrädare för jordbruks- och civildepartementen samt vederbörande personalorganisationer, som därvid godtagit förslagen.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om de övergångsanordningar, som kan visa sig erforderliga.

Tablå över de tjänster, som vid bifall till mina här framlagda förslag kommer att finnas uppförda på skogsstyrelsens personalförteckning, fogas såsom *bilaga* till detta protokoll.

I detta sammanhang bör erinras om att fotogrammetrien under senare år har fått stor betydelse för olika uppgifter inom skogsbruket. För närvarande bedrivs med hjälp av bland annat fondmedel försöks- och utvecklingsarbete inom detta område av nämnden för skoglig fotogrammetri, vari berörda myndigheter och intresseorganisationer är representerade. Med hänsyn till vikten av att det arbete nämnden nu utför kan fortgå torde Kungl. Maj:t böra äga att fortsättningsvis bidra härtill inom ramen för tillgängliga medel och befintliga organisatoriska resurser.

Anslagsfrågor. Skogsstyrelsens avlöningsanslag bör till följd av mina förslag i det föregående om personalförstärkningar m. m. och löneregleringar för vissa tjänster höjas med 314 400 kr. På grund av automatiska kostnadsökningar bör anslaget uppräknas med 10 600 kr. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (940 000 + 325 000 =) 1 265 000 kr.

Under skogsstyrelsens omkostnadsanslag bör i enlighet med styrelsens förslag anslagsposten till rescersättningar höjas med 13 000

kr. i anledning av personalförstärkningarna samt inträffade traktamentshöjningar. Vidare bör delposten till bränsle, lyse och vatten uppräknas med 1 000 kr. och delposten till övriga expenser med 3 000 kr. Därutöver bör ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp, 2 000 kr., för inköp av möbler få kvarstå under posten utan särskild ändamålsbestämning. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (177 000 + 19 000 =) 196 000 kr.

I fråga om finansieringen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet gäller enligt beslut av 1960 års riksdag bland annat, att ersättningarna för styrelsernas tjänsteåtgärder skall bestämmas med hänsyn till de reella kostnaderna samt att staten bör ekonomiskt svara för den del av styrelsernas verksamhet, som avser lagövervakning och andra uppgifter av offentlig natur ävensom yrkesutbildning och allmän rådgivning på det skogliga området, dock ej den rådgivning, som sker på begäran av enskild eller organisation. Det är min avsikt att i anslutning till det utredningsarbete, som jag förordat i detta anförande, inom kort begära Kungl. Maj:ts bemyndigande att låta verkställa översyn av detta system. I likhet med riksrevisionsverket finner jag skäl ej föreligga för att biträda skogsstyrelsens hemställan om tilläggsanvisning avseende verksamheten vid skogsvårdsstyrelserna under budgetåret 1960/61.

Skogsstyrelsen har i sina anslagsäskanden utgått från att skogsvårdsstyrelsernas verksamhet under budgetåret 1962/63 bör omfatta 258 000 förrättningsdagar, av vilka 108 000 förutsaits ej vara taxebelagda och 150 000 hänförliga till uppdragsverksamheten. För innevarande budgetår har antalet ej taxebelagda dagar beräknats till 86 000. För egen del anser jag att det av skäl, som angivits i det föregående, är angeläget att skogsvårdsstyrelsernas verksamhet med yrkesutbildningen ökar. Jag förordar därför, att antalet härför avsedda förrättningsdagar höjs från 33 000 till 39 000.

Med hänsyn till betydelsen av att ernå en hastigare takt i utbyggnaden av skogsvägnätet bör antalet dagar för väg- och annan teknisk verksamhet ökas från 2 000 till 6 000. Härigenom kan skogsvårdsstyrelserna i samarbete med lantmäterimyndigheterna genomföra regional vägplanering i större utsträckning än vad som nu är fallet. I anslutning härtil vill jag erinra om att jag tidigare anmält min avsikt att — med hänsyn till att vissa bidragsbestämmelser på skogsbrukets område synes böra anpassas till nutida krav på förbättrad arrondering, storleksrationalisering och samverkan — under våren 1962 begära Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga för prövning bland annat av dessa spörsmål.

För att vidga omfattningen av styrelsernas informationsverksamhet i fråga om skogliga rationaliseringsåtgärder föreslår jag, att antalet förrättningsdagar för upplysning och rådgivning höjs från 5 000 till 7 000. Sammanlagda antalet ej taxebelagda förrättningsdagar bör sålunda — i avvaktan på förutnämnda översyn av finansieringssystemet — beräknas till 98 000 dagar.

På de skäl riksrevisionsverket anfört i sitt yttrande kan jag ej tillstyrka att förrättningsdagskostnaden för nästa budgetår uppräknas till högre belopp än 124 kr. Detta innebär ökning med fyra kr. i förhållande till inne-

varande budgetår. Med utgångspunkt från det nyss angivna antalet förrättningsdagar — 98 000 — och kostnaden per förrättningsdag blir utgiftsramen för skogsvårdsstyrelsernas ej taxebelagda verksamhet 12 152 000 kr. Detta innebär i förhållande till budgetåret 1961/62 en höjning med 1 832 000 kr. Härjämte skall staten enligt de av riksdagen godtagna finansieringsprinciperna svara för kostnaderna för styrelsearvoden, investeringar i skogsbruksskolor, amorteringar å byggnadslån till sådana skolor och för att täcka driftunderskott vid dessa. Vidare bör statsbidrag även nästa budgetår utgå till rabatter i skogsvårdsstyrelsernas serviceverksamhet. Den totala kostnadsramen för de nu nämnda, till den direkta förrättningsverksamheten ej hänförliga utgifterna, bör på sätt närmare framgår av det följande bestämmas till 3 255 000 kr.

Statsverkets inkomst av skogsvårdsavgiften torde, i enlighet med vad chefen för finansdepartementet anmält i statsverkspropositionen (bil. 1; jfr BevU 1; rskr. 50), för nästa budgetår beräknas till 10 200 000 kr.

I överensstämmelse med det anförda förordar jag, att den totala kostnadsramen för den med statliga medel finansierade delen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för budgetåret 1962/63 bestäms till 25 607 000 kr. eller till ett 2 352 000 kr. högre belopp än för innevarande budgetår.

Liksom nu gäller bör de löpande pensioneringskostnaderna för personalen i skogsvårdsstyrelseorganisationen bestridas från anslaget Bidrag till pensioneringskostnader för statens pensionsanstalt samt tjänstebrevskostnader från anslaget Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser. Vidare bör utgifterna för reseersättningar åt undervisningspersonalen belasta anslaget Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.; vissa lönekostnader anslaget Vägbyggnader å skogar i enskild ägo samt vissa förrättningskostnader anslaget Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. Dessa utgifter bör för nästa budgetår beräknas till respektive 2 100 000, 200 000, 625 000, 230 000 och 150 000 kr. eller sammanlagt 3 305 000 kr. Den återstående delen av den sammanlagda medelsanvisningen, 22 302 000 kr., bör utgå över skogsvårdsstyrelsernas avlönings- och omkostnadsanslag.

De under skogsvårdsstyrelsernas avlöningsanslag framförda förslagen till nya tjänster kan jag endast biträda så tillvida, att jag föreslår att fem nya tjänster avsedda för uppgifter beträffande yrkesutbildningen inrättas. Av dessa bör två vara föreståndartjänster i Ae 17 och tre tjänster som förste länsskogvaktare i Ae 15. För att förstärka personalresurserna för undervisningen bör dessutom vissa andra, med medel under detta anslag avlönade befattningshavare tas i anspråk härför. Med hänsyn till den minskande omfattningen av styrelsernas serviceverksamhet bör fem tjänster som biträdande länsskogvaktare i Ao 10 dras in. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om att föra tjänster på övergångsstat i den mån så kan bli erforderligt i anledning av nyssnämnda förslag. Av skogsstyrelsen yrkade löneregleringar kan jag ej biträda. Däremot tillstyrker jag förslagen om utgiftsförändringar hänförliga till löneklassförändring och tjänstetids-

befordran, kompensation för höjda folkpensionsavgifter samt ATP-avgifter och arbetsgivaravgifter till sjuk- och moderskapsförsäkringen. I anledning av vad jag föreslagit torde anslaget böra uppföras med (15 980 000 + 345 000 =) 16 325 000 kr.

Aterstoden av det förut nämnda beloppet av 22 302 000 kr. bör anvisas under skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag. I likhet med vad fallet varit de senaste budgetåren torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa dispositionsstat för den statliga anslagsgivningen till de skilda omkostnadsändamålen vid skogsvårdsstyrelserna.

I förhållande till dispositionsstaten för innevarande budgetår bör under en post till rese- och traktamentsersättning till styrelseledamöter uppföras 60 000 kr. Under posten till täckande av driftunderskott vid skogsbruksskolor har jag räknat med en ökning av medelsanvisningen med 460 000 kr., medan posterna till investeringar i skogsbruksskolor, amorteringar å byggnadslån, rabatteringar av vissa förrätningskostnader samt oförutsedda utgifter bör vara oförändrade. Med hänsyn till vad jag i det föregående anfört om fortsatta överväganden rörande lokaliseringen m. m. av skogsbrukets yrkesskolor, bör posten till investeringar i skogsbruksskolor få disponeras efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. Liksom för innevarande budgetår torde Kungl. Maj:t böra äga bemyndiga skogsstyrelsen att i övrigt mellan skogsvårdsstyrelserna fördela såväl förevarande anslag som styrelsernas avlöningsanslag ävensom fastställa inkomst- och utgiftsstat. I samband härmed bör skogsstyrelsen även äga meddela erforderliga föreskrifter rörande staternas tillämpning.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med 5 977 000 kr.

Såsom ett led i utbyggnaden av den skogliga yrkesutbildningen föreslår jag, att anslaget Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m. höjs med 831 000 kr. till 4 600 000 kr.

Vad beträffar medelsberäkningen under anslaget torde jag först få erinra om att i statsverkspropositionen (bil. 11, p. 101 och 102) förordats, att medel till sådana fortbildningskurser, för vilka kostnaderna hittills bestridits från Statens skogsförbättringsanslag och anslaget Vägbyggnader å skogar i enskild ägo, i fortsättningen bör utgå ur förevarande anslag. För nästa budgetår bör sammanlagt 20 000 kr. utnyttjas för denna kursverksamhet. Vidare bör liksom innevarande budgetår 26 000 kr. avdelas för kurser och konferenser av informatorisk karaktär för vidareutbildning av skogsstyrelsens och skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän. Enligt min mening bör sistnämnda belopp bland annat utnyttjas för kursverksamhet rörande regional skogsvägplanering och andra med vägverksamheten sammanhängande frågor samt för vidareutbildning rörande skoglig rationalisering. Behovet av ej taxebelagda förrätningsdagar för kursverksamheten med anlitanande av beloppet 26 000 kr. har jag beaktat vid mina förslag i det föregående. I detta sammanhang vill jag erinra om att, såsom i statsverkspropositionen (bil. 11, p. 102) anmäls, i samarbete mellan skogsstyrelsen och arbetsmark-

nadsstyrelsen kommer att anordnas utbildningskurs av omskolningskaraktär för att öka tillgången på personal för vägprojektering vid skogsvårdsstyrelserna. Enligt vad jag inhämtat kommer kursen att börja våren 1962 och omfatta cirka 25 elever.

Med anledning av vad skogsstyrelsen hemställt beträffande ersättning till deltagare i allmän yrkeslärarutbildning inom skogsbruket tillstyrker jag, att deltagare i lärarkurser erhåller ersättning med 1 020 kr. för månad under kurstiden. Befattningshavare vid skogsvårdsstyrelse, som erhåller sådan ersättning, skall vidkännas helt löneavdrag under motsvarande tid. Härigenom kommer samma bestämmelser att gälla som för annan yrkeslärarutbildning.

Enligt de för närvarande gällande bestämmelserna angående statsunderstödda skogsbrukskurser får skogsvårdsstyrelserna svara för viss del av kostnaderna med andra medel än budgetmedel. Detta förhållande är uppenbart en olägenhet för styrelserna. I likhet med vad i statsverkspropositionen (bil. 11. p. 14) förordats angående statsbidrag till kursverksamhet för jordbrukets rationalisering föreslår jag, att bidrag från och med den 1 juli 1962 må utgå med hela den av skogsstyrelsen godkända kostnaden för muntlig kurs och för den muntliga delen av kombinerad kurs. Såsom allmän förutsättning för medelstildelning till kostnader för här avsedda kurser bör gälla, att skogsvårdsstyrelserna i god tid före ingången av det budgetår tilldelningen skall avse till skogsstyrelsen inger plan för kursverksamheten under året. I planen skall mera detaljerat anges den tänkta omfattningen av verksamheten och inriktningen på ämnesområden ävensom en kostnadsberäkning på grundval härav. Skogsstyrelsen bör så snart som möjligt underrätta skogsvårdsstyrelserna om i vilken utsträckning statsmedel kan påräknas för kurser under budgetåret. Ifrågavarande medel bör efter rekvisition ställas till skogsvårdsstyrelsernas förfogande för disposition i överensstämmelse med de godkända planerna. I kurskostnaderna bör kunna inräknas ATP-avgifter, som skogsvårdsstyrelserna erlägger för arvodet till lärare. — Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidta de författningsändringar, som föranleds av bifall till vad jag nu förordat.

Närmare bestämmelser angående dispositionen av förevarande anslag torde få meddelas av Kungl. Maj:t, eller efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av skogsstyrelsen. Med medel ur anslaget torde liksom hittills få bestridas bidrag till Svenska skogsvårdsföreningen och Norrlands skogsvårdsförbund.

I detta sammanhang vill jag — under hänvisning till uttalande av 1961 års riksdag i anslutning till behandlingen av motionen II: 146 (SU 8 p. 17; rskr. 8) — i anledning av ett av skolöverstyrelsen framlagt förslag förordas, att statsbidrag må från och med budgetåret 1962/63 utgå till skolbibliotek vid skogsbruksskola.

Jag vill slutligen föreslå, att riksdagens medgivande inhämtas till att även för budgetåret 1962/63 statlig kreditgaranti i enlighet med bestämmel-

serna i kungörelsen den 3 juni 1960 (nr 373) om statlig garanti för lån till viss skoglig plantskoleverksamhet får beviljas intill ett belopp av 1 000 000 kr.»

I detta sammanhang torde få anmälas, att *Svenska skogsmästareförbundet* den 7 april 1962 i skrivelse till jordbruksutskottet anfört vissa synpunkter på frågan om skogsmästarskolans ledning.

II. Anslagsäskandena i statsverkspropositionen

Statens skogsförbättringsanslag. *Skogsstyrelsen* har i sin anslagsskrivelse hemställt, att anslaget höjes med 2 750 000 kr. till 7 050 000 kr., varvid anslagsposten till skogsodlingsåtgärder på sämre jordbruksmark upptages med 4 000 000 kr. och anslagsposten till med anslaget i övrigt avsedda ändamål upptages med 3 050 000 kr. Av sistnämnda anslagspost bör enligt äskandena få disponeras dels ett belopp av förslagsvis 50 000 kr. för utlämnande av bidrag till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter, dels ett belopp av högst 10 000 kr. för anordnande av fortbildningskurser i de verksamhetsgrenar, som stödes med medel från anslaget. Slutligen har *styrelsen* hemställt om vissa ändringar i bidragsbestämmelserna.

Departementschefen har, efter redogörelse för skogsstyrelsens motivering för anslagsyrkandena, anfört följande.

»Inledningsvis vill jag erinra om att *lantbruksstyrelsen* och *skogstyrelsen* beräknat att 530 000 ha av landets jordbruksjord bör skogsodlas. De senaste årens inventeringar utvisar, att arealen obrukad åkerjord årligen ökat med i genomsnitt cirka 22 000 ha. Arealen i fråga uppgick år 1961 till sammanlagt omkring 118 000 ha. Dessutom torde stora arealer betes- och hagmark ej längre utnyttjas. Föregående budgetår skogsplanterades cirka 8 000 ha sämre jordbruksmark och innevarande budgetår torde detsamma ske på inemot 10 000 ha dylik mark. Det är ur såväl nationalekonomisk som företagsekonomisk synpunkt angeläget, att de jordbruksarealer på vilka brukningen varaktigt upphört överföres till skogsmark. Mot bakgrunden av det anförda och under hänvisning till vad som uttalats i ämnet i propositionen nr 148 till 1959 års riksdag föreslår jag för nästa budgetår en höjning av den under anslaget upptagna posten till skogsodling på sämre jordbruksmark med ej mindre än 1 700 000 kr.

Till övriga med anslaget avsedda ändamål föreslår jag oförändrad medelsanvisning.

I enlighet med det sagda bör för budgetåret 1962/63 bidragsramen till skogsodlingsåtgärder på sämre jordbruksmark fastställas till 4 600 000 kr. och ramen för övriga med anslaget avsedda ändamål till 1 400 000 kr. Av upplysningar som jag inhämtat från *skogstyrelsen* framgår att tillgången på skogsplantor för närvarande kan beräknas vara fullt tillräcklig för en skogsodling av den omfattning som angives av de föreslagna bidragsramarna. Kungl. Maj:t bör liksom nu äga rätt att jämka fördelningen mellan bidragsramarna om förhållandena ger anledning därtill.

Liksom hittills bör cirka 50 000 kr. av anslaget få disponeras för att utlämna bidrag till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter. I samma utsträckning som anslagsmedlen utnyttjas för detta ändamål bör den sist nämnda bidragsramen minska. Medel till fortbildningskurser inom de verksamhetsgrenar, som stöddes med anslagsmedlen, bör hädanefter utgå ur anslaget Bidrag till vissa skogsbrukskurser, m. m. Skogsstyrelsen bör alltså i erforderlig utsträckning samråda med arbetsmarknadsstyrelsen vid användningen av förevarande anslag.

Vad slutligen gäller skogsstyrelsens förslag till ändringar i vissa bestämmelser, som berör bidragsgivningen med medel under detta anslag, torde prövningen av dessa förslag böra hänskjutas till den redan i översikten berörda skogliga utredningen, för vars tillkallande jag senare ämnar begära Kungl. Maj:ts bemyndigande. Utredningen bör bland annat verkställa allmän översyn av reglerna för det statliga bidragsstödet till skogsförbättrings- och skogsvägbyggnadsåtgärder.»

Vägbyggnader å skogar i enskild ägo. Skogsstyrelsen har i sin anslagsframställning hemställt, att anslaget höjes med 3 800 000 kr., att av anslaget ett belopp av högst 10 000 kr. får disponeras för kursverksamhet rörande vägbyggnad samt att anslagsposten till anlitan av skoglig eller teknisk expertis och tillfällig arbetskraft för vägbyggnadsändamål upptages med 250 000 kr. Vidare har styrelsen hemställt, att utgifter även under nästa budgetår får avföras från ett å tilläggsstat för budgetåret 1958/59 anvisat anslag till vissa vägbyggnader.

Departementschefen har, efter redogörelse för skogsstyrelsens motivering till de gjorda äskandena, anfört följande.

»De sammanlagda bidragsutbetalningarna från detta anslag har under de senaste budgetåren legat avsevärt under de anvisade beloppen. Till följd därav har den totala reservationen å anslaget stigit successivt. Den uppgick vid ingången av nu löpande budgetår till cirka 12 500 000 kr., varav dock nära nog hela beloppet är bundet genom lämnade utfästelser om statsbidrag. Med hänsyn till behovet av en ökad takt i utbyggnaden av skogsvägnätet är den stigande reservationsmedelsbehållningen otillfredsställande. Enligt vad jag inhämtat hänger dock möjligheterna att ernå en hastigare vägbyggnad med bidrag från detta anslag bland annat samman med skogsvårdsstyrelsernas kapacitet för planläggning och projektering av skogsvägar. I detta syfte planeras nu att i samarbete mellan skogsstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen anordna utbildningskurs av omskolningskaraktär för att öka tillgången på personal för vägprojektering vid skogsvårdsstyrelserna. Till detta och andra spörsmål som rör skogsvårdsstyrelseorganisationens verksamhet med vägfrågor avser jag återkomma i samband med den särskilda proposition som förebådats under punkten I 1. En översyn av reglerna för och förfarandet vid statsbidragsgivningen i syfte att underlätta och påskynda tillkomsten av sådana skogsbilvägar, varom här är fråga, bör ingå såsom en viktig del i uppgifterna för den utredning jag berört under föregående punkt. Till följd av det planeringsläge beträffande skogsbilvägar, som för närvarande

kan beräknas föreligga under nästa budgetår, måste en reell höjning av anslaget antagas föranleda en ytterligare ökning av reservationen. Jag kan därför endast förorda en jämkning av anslaget med 300 000 kr. upp till 8 000 000 kr.

Även nästa budgetår bör medel från anslaget få tagas i anspråk för att anlita sådan skoglig och teknisk expertis samt tillfällig arbetskraft, som erfordras vid skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna för handläggningen av skogsvägärenden. För ändamålet bör beräknas högst 250 000 kr. Hittills har medel ur anslaget utnyttjats för att finansiera viss kursverksamhet rörande vägbyggnad. I fortsättningen bör anslaget Bidrag till vissa skogsbrukskurser, m. m. anlitas för att bestrida dylika kostnader.

På det för budgetåret 1958/59 anvisade tilläggsstatsanslaget till vissa vägbyggnadsarbeten å enskilda och statliga skogar m. m. finns såsom förut nämnts allttjämt kvar en behållning av cirka 300 000 kr. Denna är disponerad genom fattade bidragsbeslut. Det beräknas att vissa utbetalningar från behållningen inte kan ske förrän efter den 30 juni detta år. Därför bör riksdagens medgivande inhämtas att få förfoga över reservationsanslaget även under budgetåret 1962/63.»

Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. *Skogsstyrelsen* har i sin anslagsframställning hemställt, att anslaget höjes med 2 000 000 kr. och att vissa ändringar vidtages i bidragsbestämmelserna.

Departementschefen har efter att ha redogjort för skogsstyrelsens motivering till anslagsäskandena anfört följande.

»I anslutning till vad chefen för socialdepartementet anfört i särskild proposition angående vissa frågor rörande Tornedalen vill jag under förevarande anslag beröra vissa av Tornedalsutredningen väckta frågor beträffande skogsbruket.

Såsom utredningen framhåller är skogsbruket av mycket stor betydelse för försörjningen och sysselsättningen inom Tornedalen. Det är därför angeläget att de skogliga åtgärderna inom området effektiviseras, främst genom en utbyggnad av skogsvägnätet och en ökad insats för skogsvården. I samband därmed bör behovet av strukturrationalisering av skogsfastigheterna och av skoglig samverkan uppmärksammas. Enligt min mening bör det allmännas medverkan i denna skogliga upprustning inom Tornedalen ske i de former, som 1960 års riksdag (prop. 62; JoU 18 och 32; rskr. 305) beslöt för skogliga åtgärder inom kustområdena och jämförbara områden i de fyra nordligaste länen. Dessa åtgärder, vartill statsbidrag utgår ur förevarande anslag, skall huvudsakligen inriktas på större eller nära sammanhängande grupper av områden och får endast tillämpas om skoglig samverkan är organiserad. Bidrag utgår med högst 50 procent av kostnaderna, då fråga är om skogsförbättringsåtgärder och vägbyggnadsföretag som avser stamväg samt med högst 40 procent vid sådant företag beträffande annan väg. Efter Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall kan dock bidrag utgå med högst 75 procent av kostnaderna. Jag anser, att angivna bidragsregler bör tillämpas inom hela det egentliga Tornedalsområdet. Av de me-

del som för nästa budgetår anvisas under detta anslag beräknar jag, att 800 000 kr. skall utnyttjas för bidrag till skogliga åtgärder i Tornedalen.

Såsom utredningen framhållit möter utbyggnaden av skogsvägnätet i Tornedalen vissa svårigheter på grund av hänsynstagande till försvarets intressen. Därför bör skogsvårdsstyrelse- och lantmäteriorganisationen i länet upprätta de delar av den i propositionen om Tornedalen nämnda särskilda vägplanen som avser skogsvägarna. I den mån kostnaderna för denna skogsvägplanering inte inrymmes under berörda myndigheters ordinarie anslag, bör medel kunna ställas till förfogande ur detta anslag. Då bidrag beviljas till vägföretag bör beaktas den eventuella fördyring, som förorsakas av hänsynstagande till försvarets intressen.

Skogsstyrelsen har föreslagit, att bidragsbestämmelserna för kustlandet och jämförbara områden skall utsträckas jämväl till lappmarkerna. Ehuru jag anser att de där nu gällande bidragsbestämmelserna i vissa hänseenden är otidsenliga, bör enligt min mening spørgsmålet hänskjutas till den tillämnade utredning som jag berört under de båda föregående anslagpunkterna.

I avsikt att avsevärt förstärka resurserna för bidragsgivning till samverkanområden inom kustområdena och jämförbara bygder i de fyra nordligaste länen förordar jag en sammanlagd anslagsökning med 1 500 000 kr. För nämnda verksamhet bör således under nästa budgetår disponeras 3 500 000 kr. Någon uppräknig av det belopp som avses för skogsvårdsföretag i lappmarkerna anser jag mig inte böra föreslå. Anmärkas må att cirka 3 200 000 kr. av den totala reservationsmedelsbehållningen å anslaget den 30 juni 1961 hänförde sig till posten för stöd åt dylika företag.»

Kostnader för virkesmätning. *Skogsstyrelsen* har i sin anslagsframställning hemställt, att anslaget uppföres med oförändrat belopp av 244 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»I avvaktan på resultatet av pågående översyn av gällande bestämmelser och organisation inom virkesmätningens område har jag intet att erinra mot skogsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under detta anslag.»

Skogsmästarskolan: Avlöningar. *Styrelsen för statens skogsmästarskola* har i sin anslagsframställning hemställt, att anslaget höjes med 51 400 kr.

Departementschefen har efter redogörelse för styrelsens motiveringar till äskandena anfört följande.

»Från och med vintern 1962 är antalet elever vid skogsmästarskolans huvudkurs cirka 30. Då kursen omfattar 15 månader kommer således från och med år 1963 cirka 60 elever, som avser att avlägga skogmästarexamen, att samtidigt vistas vid skolan under tiden januari—maj. Det ökade elevantalet motiverar att en husmor heltidsanställes. Jag vill därför förorda, att en tjänst såsom husmor i Ae 9 upptages å personalförteckningen från och med nästa budgetår. Kostnaderna för befattningen bör enligt min mening i sin helhet bestridas av staten.

Jag är inte beredd att nu taga ställning till förslaget om förläggning till

skogsmästarskolan av en särskild preparandkurs för de inträdessökande som ej genomgått skogsskola. Därför kan jag inte heller förorda att en ny lärartjänst inrättas för undervisningen vid sådan kurs. Till spørsmålet om preparandkurser ämnar jag emellertid återkomma i samband med den under skogsstyrelsens avlöningsanslag förebådade propositionen om fortsatt utbyggnad av den skogliga yrkesutbildningen, m. m.

Skolstyrelsens förslag till löneregleringar m. m. kan jag biträda endast i så måtto, att jag förordar att en tjänst som vaktmästare tillika gårdskarll i Ae 7 bytes ut mot en vaktmästartjänst i Ae 8. I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör vidare en befattning som kontorsbiträde i Ag 1—5 utbytas mot en tjänst som kanslibitråde i Ag 7.

För att täcka inträffade automatiska ökningarna av kostnaderna för skriv- och biträdes hjälp jämte vikariatsersättning tillstyrker jag en medelsförstärkning å 5 000 kr. Anslaget bör vidare uppräknas med 10 500 kr. för den från den 1 december 1961 inrättade lärartjänsten. På grund av stegrade utgifter för rörligt tillägg och kompensation för höjda folkpensionsavgifter torde anslaget böra uppräknas med ytterligare 1 900 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med $(175\ 000 + 31\ 000 =)$ 206 000 kronor.»

Statens skogsmästarskola: Omkostnader. *Styrelsen för statens skogsmästarskola* har i sin anslagsskrivelse hemställt, att anslaget höjes med 93 300 kronor.

Departementschefen har efter redogörelse för styrelsens motivering till äskandena anfört följande.

»Den under fjolåret färdiga nybyggnaden inrymmer bland annat 35 elevrum. Den gamla elevbostaden är dock numera i sådant skick att den behöver genomgå mera omfattande reparationer för att kunna utnyttjas i fortsättningen. Att så kan ske är nödvändigt om, såsom förutsatts i riksdagsbeslut år 1959 (IX ht, p. 131; JoU 1, p. 112; rskr 9), två huvudkurser om tillhoppa cirka 60 elever skall kunna vara förlagda till skolan samtidigt under viss del av året. Med hänsyn härtill har medel beräknats under statens allmänna fastighetsfond (Bil. 20) för att reparationerna i fråga skall kunna genomföras under nästa budgetår. Enär arbetena inte kan väntas vara avslutade före januari 1963, då en ny kurs börjar, bör delposten till övriga expenser uppräknas med 12 000 kr. för att täcka kostnader för förhyrning under vårterminen av elevrum i Skinnskattebergs samhälle.

Sistnämnda delpost torde böra höjas med ytterligare 7 000 kr. på grund av vissa automatiska kostnadsstegringar. Av samma skäl bör envar av posterna till reseersättningar, till praktiska övningar för ordinarie studerande samt till undervisningsmateriel ökas med 1 000 kr. Vad skolstyrelsen i övrigt föreslagit under denna punkt kan jag inte biträda. Jag kan ej heller tillstyrka förslaget om ett särskilt anslag till bokinköp och bokbindning.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med $(98\ 000 + 22\ 000 =)$ 120 000 kronor.»

Statens skogsmästarskola: Stipendier. Styrelsen för statens skogsmästarskola har i sin anslagsframställning hemställt, att anslaget höjes med 20 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»Med anledning av att utökningen av antalet elever får full återverkan på detta anslag nästa budgetår föreslår jag en uppräknig med 10 000 kr.»

Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogsskolor m. m.: Avlöningar. Domänstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 50 200 kr.

Departementschefen har efter redogörelse för domänstyrelsens motive-ring till sina anslagsäskanden anfört följande.

»För att täcka merkostnader för redan beslutade löneregleringar bör posten till avlöningar till tjänstemän vid statens skogsskolor ökas med 20 700 kr. och posten till avlöningar till tjänstemän vid tillfälliga skogsskolekurser med 14 000 kr. På grund av automatiska utgiftsförändringar bör vidare medlen för ersättning till skrivhjälp vid de tillfälliga skogsskolekurserna uppräknas med 2 800 kr., medan det för avlöningar till gårdskarlar vid dylika kurser avsedda beloppet kan minskas med 2 000 kr.

Domänstyrelsen har i sin anslagsskrivelse räknat med att det kommer att föreligga en brist på 25—30 elevplatser vid de kompletteringskurser för inträde vid skogsskolor, vilka anordnas hösten 1962 och våren 1963. För att i någon mån minska denna brist bör enligt domänstyrelsens mening en kompletteringskurs inrättas vid Älvsby skogsskola. Den 15 september 1961 har Kungl. Maj:t uppdragit åt skogsstyrelsen att verkställa skyndsamt utredning rörande bland annat förutsättningarna för att anknyta ifrågavarande kompletteringskurser till den undervisning, som bedrivs vid skogsvårdsstyrelsernas skogsbruksskolor samt angående möjligheterna att med den skogligen grundutbildningen samordna en förmansutbildning och med denna i sin tur den utbildning, som bör erfordras för inträde till skogsskolor och statens skogsmästarskola. Resultatet av denna utredning väntas föreligga inom kort. Jag har för avsikt att återkomma till ämnet i den förutskickade särskilda propositionen angående fortsatt utbyggnad av den skogligen yrkesutbildningen, m. m. Domänstyrelsen bör emellertid även under nästa budgetår anordna kompletteringskurser vid Bispgårdens skogsskola och i Skinnskatteberg. Jag räknar med att utbildningskapaciteten vid nämnda skolor liksom innevarande budgetår skall vara cirka 32 elever vid skolan i Bispgården och minst 60 elever vid skolan i Skinnskatteberg. Tillsammans med motsvarande undervisning under skogsstyrelsen kan därigenom en tillräcklig utbildningsvolym erhållas.

Vad angår domänstyrelsens medelsäskanden i fråga om kompletteringskurserna tillstyrker jag, att posten till avlöningar till tjänstemän minskas med 4 200 kr. och att posten till ersättning till speciallärare ökas med 3 700 kr. Båda utgiftsförändringarna är av automatisk natur. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (612 000 + 35 000 =) 647 000 kr.»

Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogsskolor m. m.: Omkostnader m. m. *Domänstyrelsen* har i sin anslagsframställning hemställt, att anslaget höjes med 46 000 kr.

Departementschefen har efter redogörelse för domänstyrelsens motivering till de gjorda anslagsäskandena anfört följande.

»Vad angår de fem ordinarie skogsskolorna bör posten till reseersättningar uppräknas med 3 000 kr. och posten till lokalstyrelser med 1 000 kr. för att täcka vissa automatiska utgiftsökningar. Anslagsposten till expenser och underhåll föreslår jag skall höjas med 10 000 kr. Av denna post torde sammanlagt 35 000 kr. böra få användas för vissa engångsanskaffningar. Det torde få ankomma på domänstyrelsen att närmare bestämma fördelningen av beloppet på de olika ändamål, som angivits under punkterna A 2. b)—f) i styrelsens äskanden under detta anslag.

I fråga om de tillfälliga skogsskolekurserna tillstyrker jag en ökning av posten till reseersättningar med 1 000 kr. med hänsyn till automatiska utgiftsökningar. Beträffande posten till expenser och underhåll vill jag förorda en uppräkning med 2 000 kr. för inköp av s. k. arbetsledarpaket.

Vad kompletteringskurserna för inträde till skogsskola beträffar kan jag biträda, att posten till reseersättningar minskas med 4 000 kr. För kurserna i Bispgården och Skinnskatteberg beräknar styrelsen kostnaden för expenser och underhåll till 33 000 kr., vilket innebär en minskning av posten till detta ändamål med 8 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (669 000 + 5 000 =) 674 000 kr.»

Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m. *Domänstyrelsen* har i sin anslagskrivelse hemställt, att för ändamålet anvisas 580 800 kronor.

Departementschefen har efter redogörelse för domänstyrelsens motivering för anslagsäskandena anfört följande.

»Såsom jag anfört under punkten I 17 bör domänstyrelsen under nästa budgetår anordna kompletteringskurser för inträde i skogsskola i Bispgården och Skinnskatteberg. Jag kan således inte biträda förslagen om vissa byggnadsarbeten för kompletteringskurser vid Älvsby och Bjurfors skogsskolor. Liksom för innevarande budgetår bör däremot 25 000 kr. tilldelas styrelsen för förbättringsarbeten vid anläggningarna i Skinnskatteberg. Vidare bör 2 000 kr. anvisas till underhåll av kurslokalerna i Bispgården.

Vad domänstyrelsen äskat i fråga om medel till löpande underhåll och smärre förbättringsarbeten vid samtliga fem ordinarie skogsskolor kan jag tillstyrka.

Av medelsyrkandena för andra anläggningsåtgärder vid ordinarie skogsskolor avstyrker jag det som avser skjul för elevernas bilar i Älvsby och Hällnäs, men förordar bifall till de övriga. Sammanlagt bör för här angivna

ändamål anvisas 79 000 kr. Till underhålls- och förbättringsarbeten vid den tillfälliga skogsskolekursen vid Bjärka-Säby torde böra anvisas 19 000 kr.

Jag kan endast tillstyrka att 10 000 kr. anvisas för vissa av styrelsen förskotterade byggnadsarbeten.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör under denna anslagpunkt anvisas ett belopp av 135 000 kr.»

Ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal. *Domänstyrelsen* har i sin anslagsskrivelse hemställt, att anslaget skall uppföras med 337 700 kr. I särskild skrivelse har styrelsen vidare gjort framställning om ersättning ur kyrkofonden för år 1961 till domänverkets fond för kostnader för övertalig personal vid domänverket med 429 158 kr. 67 öre på sätt framgår av särskild, i propositionen intagen sammanställning.

Departementschefen har, efter redogörelse för domänstyrelsens motive-ring för sina yrkanden, anfört följande.

»Då jag inte har något att erinra mot domänstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår föreslår jag att anslaget upptages med 338 000 kr.

Vad härefter gäller domänstyrelsens förslag till fördelning av de verkliga kostnaderna under år 1961 för domänverkets övertaliga personal kan jag, efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet, tillstyrka detsamma. Förslaget överensstämmer med de principer som riksdagen tidigare godtagit i ämnet.»

III. Remissyttranden över motionerna rörande skogsförbättrings- och skogs-vägbyggnadsanslagen

Över motionerna I:494 och II:577 har skogsstyrelsen och statens skogsforskningsinstitut avgivit remissyttranden.

Skogsstyrelsen avstyrker bifall till motionerna och anför i anslutning här-till följande.

I motionerna föreslås att det i statsverkspropositionen under Statens skogsförbättringsanslag upptagna beloppet till skogsodlingsåtgärder på sämre jordbruksmark om 4 600 000 kronor skulle nedskäras till 4 000 000 kronor. Det i motionerna föreslagna beloppet skulle sålunda överensstämma med skogsstyrelsens förslag på denna punkt. Överensstämmelsen är emel-lertid såsom skogsstyrelsen i det efterföljande ämnar påvisa enbart skenbar.

Till stöd för nedskärningen framhålles i motionerna vissa olägenheter av verksamheten med skogsodling på sämre jordbruksmark. Sålunda an-föres följande:

»Det nuvarande bidragssystemet har medfört, att skogsodlingsåtgärder-na i första hand ägnats åkerjorden; blott i den mån tillgången på plantor och arbetskraft medgivit, har man ägnat sig åt skogsmarken.»

Detta utlåtande är uppenbarligen felaktigt och motsäges av vad som är känt om arealerna skogsodling på sämre jordbruksmark och annan mark. Under kalenderåret 1960, det sista för vilket statistiska uppgifter föreligger, skogsplanterades på privatägd mark en total areal av 42 000 ha, varav med statsbidrag 6 700 ha sämre jordbruksmark.

Även vad som framhålles i motionerna om rotröta är delvis missvisande. Uttalandet att grankulturer på sämre jordbruksmark ofta på grund av rotröta blir mycket luckiga måste ge läsaren intrycket att rotrötan angriper även unga granplantor. Det vanliga förhållandet är att hos granen — i motsats till tallen — rotrötan enbart angriper de döda cellerna d. v. s. kärnveden. Rotrötan kan därför, när det gäller gran, väl medföra att ett bestånd kan behöva slutavverkas relativt tidigt, kanske redan när det nått massavedsdimensioner, men försvårar veterligt ej anläggning av en grankultur.

Den angelägna forskningen beträffande rotröta bör givetvis bedrivas i all den utsträckning så lämpligen kan ske men bör enligt skogsstyrelsens mening ej få förskjuta verksamheten med skogsodling på sämre jordbruksmark.

Skogsstyrelsen har inledningsvis berört de belopp, som föreslagits för skogsodling på sämre jordbruksmark i statsverkspropositionen, skogsstyrelsens petitaskrivelse och motionerna. Det må först framhållas att gränsen mellan sämre jordbruksmark och skogsmark ur bidragssynpunkt är tämligen diffus när det gäller mark som utgått ur jordbruksproduktionen men som ej blivit skogsodlad. Exempel härpå utgör de s. k. fäladsmarkerna. Skogsstyrelsen hade i sin petitaskrivelse tämligen snävt avgränsat begreppet sämre jordbruksmark, och en rättvisande jämförelse av de föreslagna bidragsbeloppen måste därför omfatta såväl sämre jordbruksmark som skogsmark. Med bortseende från vissa i detta sammanhang ovidkommande poster utvisar en sådan jämförelse följande belopp:

statsverkspropositionen	6 000 000 kronor	
skogsstyrelsens petitaskrivelse ..	6 150 000	»
motionerna	5 400 000	»

I ovanstående har beräknats samma belopp i motionerna som i statsverkspropositionen för andra åtgärder än skogsodling på sämre jordbruksmark. Sammanställningen utvisar vilken väsentlig nedskärning motionsförslaget innebär i jämförelse med skogsstyrelsens.

Statens skogsforskningsinstitut, som i ärendet samrått med skogshögskolan, avger följande utlåtande.

Enligt en av lantbruksstyrelsen och skogsstyrelsen efter samråd med jordbrukets utredningsinstitut år 1958 verkställd utredning om överföring av sämre jordbruksmark till skogsmark fanns vid utredningstillfället ca 530 000 ha jordbruksmark, som utan invändning ur uppsiktslagens synpunkter kunde överföras till skogsmark. Skogsodling av sämre jordbruksmark har också under de senaste åren erhållit en ansenlig omfattning, särskilt i södra och mellersta Sverige. I vilken mån denna form av skogsodling skett på bekostnad av skogsplantering av sådan skogsmark, som enligt skogsvårdslagens mening är under reproduktionsplikt, undandrar sig institutets bedömning. Det är självklart, att den enligt nämnda lag stadgade reproduktionsplikten i första hand måste uppfyllas. Samtidigt förtjänar dock nämnas att jordbruksjordarna på fastmark, trots att de bedömas såsom sämre ur jordbrukssynpunkt, ofta äro för skogsproduktion goda marker. I stort sett äro också dessa marker att betrakta som relativt välbelägna med hänsyn till avsättningsläget.

Även de organogena jordbruksjordarna kunna, i den mån de äro nöjaktigt dränerade, förväntas ge upphov till produktiva skogsbestånd, om de planteras. Enligt institutets skogsodlingsförsök på skilda typer av jordbruksjord äro emellertid riskerna för misslyckade kulturer större på de organogena jordarna än på fastmarksjordarna.

Vid igenplantering av åkermark har man mångenstädes, såväl på kontinenten som i vårt land, gjort den erfarenheten, att kulturerna i ett tämligen tidigt skede bli angripna av rottröta. Dessa angrepp synas i första hand drabba kulturer på magra lättdränerade sandjordar, men även på lermarker förekomma angrepp. Sjukdomen visar sig redan i 20—30-årsåldern och har på tallen ett dödligt förlopp och nedsätter hos granen utbytet och kvaliteten högst avsevärt.

Problemet har varit föremål för många undersökningar, men elösta frågor, som tarva ingående försök, kvarstå alltjämt. För att få ett svar på frågorna, kan man gå två vägar. Den ena består i att en inventering göres av nu 30—40-åriga bestånd, planterade på gammal åker. Frekvensen av rottröta undersökes, och samtidigt insamlas så många uppgifter som möjligt om beståndets anläggning och skötsel, mark- och klimafförhållanden m. m. På så sätt torde det vara möjligt att inom en relativt kort tidrymd, 2—3 år, få reda på hur olika typer av åkerjord äro mottagliga för rottröteangrepp. Med ledning härav torde vissa åkerjordar även av detta skäl kunna placeras i en klass av lägre angelägenhetsgrad vad angår återplantering.

Den andra vägen består i att bedriva speciell forskning beträffande rottrötans uppträdande på åkermark. De frågor, som i första hand böra tagas upp till studium, äro uppkomsten av infektionen och spridningen av sjukdomen i åkerkulturer. Sambandet mellan sådana faktorer som näring, markreaktion och dränering och sjukdomens spridning är en synnerligen viktig fråga. Ytterligare ett problemkomplex av stor vikt är mikrofloran i sjuka åkerjordar respektive friska skogsjordar. Sannolikt spelar balansen mellan olika samhällen av mikroorganismer i marken en stor roll för uppkomsten av rottrötan.

Av det anförda torde framgå att en intensifiering av forskningen över rottrötan i samband med igenplantering av åkermark är synnerligen angelägen. I samband härmed må erinras att institutet för några år sedan lät verkställa en beräkning av de förluster, som rottrötan förorsakar vårt skogsbruk. Det visade sig därvid, att förlusterna enbart i form av nedklassning till sortiment av lägre kvalitet eller till lump uppgår till omkring 60 miljoner kronor per år. Det i motionen II: 577 angivna beloppet för forskning över rottrötan utgör sålunda endast en procent av den årliga förlusten. De medel, som årligen stå till den nya skogshögskolans förfogande för forskning på detta område, äro synnerligen knappa. Resurserna motsvara endast en assistenttjänst.

Över motionsparen I: 77 och II: 110, I: 177 och II: 231 samt I: 189 och II: 233 har remissutlåtande avgivits av *skogsstyrelsen*.

Skogsstyrelsen, som behandlar motionerna i ett sammanhang, tillstyrker med viss reservation bifall till de sex motionerna och anför därvid följande.

Behovet av skogsvägbyggnad såsom ett led i strävandena att förbilliga virkestransporterna och även skogsarbetet över huvud taget är numera allmänt omvittnat. Ett ändamålsenligt utbyggt vägnät möjliggör sålunda ett effektivt utnyttjande av arbetskraft och maskinpark och underlättar mekanisering av det tyngre skogsarbetet. Utbyggnad av vägnätet är också ofta

en förutsättning för en intensifierad skogsvård. Vidare ger ett tätt vägnät sociala fördelar åt skogens folk, vilket förhållande är av största betydelse med hänsyn till arbetskraftssituationen. Fortsatt utbyggnad av skogsvägnätet är, särskilt i Norrland, närmast ett livsvillkor för skogsnäringen. Med hänsyn främst till vad här anförts anses skogsvägbyggande vara en av skogsbrukets mest angelägna rationaliseringsåtgärder.

Bidrag från skogsvägsanslaget utgår i huvudsak till utförande av större företag med många delägare. Sådana företag är ofta svåra att genomföra på grund av mångfalden olika intressen beträffande vägsträckning och vägklass, tidpunkt för utförandet m. m. Ofta måste någon eller några markägare tvingas med i företaget. Statsbidraget får, när det gäller vägar med många delägare, ofta delvis karaktären av ersättning till delägarna för att de jämkar på sina individuella intressen till förmån för det gemensamma bästa.

I årets statsverksproposition har framhållits den stigande reservationen. Såsom av propositionen framgår, är reservationen praktiskt taget helt disponerad, d. v. s. den består av redan beviljade men ännu ej utbetalda bidragsbelopp. Reservationen sammanhänger med den jämförelsevis långa byggnadsliden för större skogsvägar, normalt 2—3 år. På något sätt, i form av reserverade medel eller genom garantier eller dylikt, måste givetvis den fortsatta bidragsutbetalningen vara säkerställd, och det ligger i sakens natur att en uppräknig av anslaget måste medföra ökad reservation eller ökade garantier. Det må i sammanhanget framhållas, att de reserverade medlen inestår på statsverkets checkräkning i riksbanken tills de behöver tas i anspråk för bidragsutbetalning.

Även om sålunda reservationen i och för sig knappast är av avgörande betydelse, kan givetvis en ökande behållning tolkas som ett tecken att utbyggnadstakten i vägbyggandet ej skulle medge ett effektivt utnyttjande av ett förhöjt anslag. Skogsstyrelsen håller före att den ökning, som reservationen det senaste året uppvisat, är rent tillfällig (den höga nederbörden sommaren och hösten 1960 försenade vägbyggandet avsevärt) och förväntar en minskning under innevarande budgetår. Emellertid är det givetvis av vikt att anslagsmedlen så fort som möjligt kommer till avsedd användning, vilket ställer stora krav på en tillräcklig reserv av färdigplanerade vägföretag.

Enligt de uppgifter rörande planeringsläget, som skogsstyrelsen i dagarna inhämtat på begäran av arbetsmarknadsstyrelsen, finns för närvarande hos skogsvårdsstyrelserna färdiga skogsvägplaner — med färdig plan menas här i förekommande fall även avslutad laga förrättning — motsvarande ett bidragsbelopp av 4,5 miljoner kronor utöver anslaget för innevarande budgetår. Per den 1 oktober har skogsvårdsstyrelserna beräknat att den totala planeringskvantiteten skulle motsvara ett bidragsbelopp av omkring 20 miljoner kronor. En del av de planlagda företagen torde emellertid komma till utförande först i samband med arbetslöshet och då med bidrag av arbetslöshetsmedel. Vidare saknas uppgifter rörande planeringsläget per den 1 juli 1962. Det är därför vanskligt att avgöra hur stort bidragsbelopp som med hänsyn till planeringsläget skulle kunna tas i bruk redan i början av budgetåret 1962/63. Planeringsläget har emellertid påtagligt förbättrats på sistone bl. a. genom anlitan av arbetslöshetsmedel, och skogsstyrelsen håller för troligt att, om ett anslag om 11,5 miljoner kronor beviljas, detta belopp skulle i sin helhet kunna utnyttjas för bidragsgivning till utförande av färdigplanerade vägar redan vid budgetårets ingång och i varje fall under budgetårets första kvartal.

I samtliga ifrågakvarterande motioner föreslås, att skogsvägsanslaget skul-

le uppräknas till 11,5 miljoner kronor. I motionerna I: 189 och II: 233, likalydande, föreslås dessutom att av det förhöjda anslaget ett belopp av 2,2 miljoner kronor skulle disponeras för Jämtlands län.

Skogsstyrelsen får i sistnämnda avseende anföra, att förhållandena i Jämtlands län synes motivera att en jämförelsevis stor andel av anslaget kommer länet till godo. Utöver de skäl härför som anförts i motionerna må sålunda erinras om skogsbeståndets olyckliga åldersfördelning. Ett betydande underskott på ungskog föreligger, och åtgärder måste vidtas så att i första hand de överåriga restbestånden snabbt kan avverkas och förnyngas. Emellertid ligger dessa restbestånd vanligen i dåliga avsättningslägen och avverkningen förutsätter ofta utbyggnad av vägnätet.

I den mån medelstillgången så medgivit har skogsstyrelsen sökt tillgodose behovet av bidragsmedel i Jämtlands län. Detta län har sålunda under den senast förflutna femårsperioden tilldelats en större del av anslaget än något annat län. Emellertid föreligger stort bidragsbehov även inom övriga län. Skogsstyrelsen får i detta sammanhang framhålla att länsstyrelsen i Norrbottens län efter utredning om skogsvägsbehovet gjort framställning om att 3,3 miljoner kronor årligen i 10 år skulle tilldelas länet för skogsvägbyggnad. Framställningen har av Kungl. Maj:t överlämnats till skogsstyrelsen den 18 mars 1960 för att tagas under övervägande vid fördelningen av medlen under skogsvägsanslaget.

Med hänsyn till nämnda och övriga läns bidragsbehov synes det skogsstyrelsen ovisst om en förhöjning av anslaget från det i statsverkspropositionen äskade beloppet, 8 miljoner kronor, till 11,5 miljoner kronor skulle möjliggöra en ökning av Jämtlands läns anslagsdel från 1,1 till 2,2 miljoner kronor. Möjligen kan så ske om arbetslöshetsmedel kan i betydande utsträckning användas för skogsvägbyggnad i vissa andra län, framför allt Norrbottens, och skogsvägsanslaget därigenom kan något avlastas. Skulle arbetsmarknadsrådet ge anledning till en sådan medelsdisposition, är skogsstyrelsen beredd att tillgodose Jämtlands läns bidragsbehov i enlighet med de båda nämnda motionerna.

Med skrivelse den 14 mars 1962 har *skogsstyrelsen* inkommit med vissa specificerade uppgifter angående planeringsläget beträffande skogsvägbyggnadsprojekteringen.

I följande sammanställning redovisas ett sammandrag av de sålunda lämnade uppgifterna. (Belopp anges i 1 000-tal kr.)

	Antal företag	Antal km väg	Godkänd kostnad	Beviljat bidrag	Hittills färdigställt antal km	Hittills utbetalat statsbidrag	Ytterligare bidragsbetalning beräknas ske		
							före 1/7 62 med	under 1962/63 med	därefter med
I. Reservationsmedelsbehållning den 30/6 1961 å anslaget Vägbyggnader å skogar i enskild ägo	330	2 020	47 006	20 255	638	10 619	2 359	4 735	2 329
II. Dispositionen under tiden 1/7 61—21/2 62 av för budgetåret 1961/62 anvisat anslag till vägbyggnader å skogar i enskild ägo	63	332	7 379	3 001	45	453	660	1 335	553

	Antal företag	Antal km väg	Beräknad kostnad	Beräknat bidragsbelopp			Bidragsbetalning beräknas ske		
				från vägan-slaget	från norr-lands an-slaget	från be-redskaps-medel	före 1/7 62 med	under 1962/63 med	där-efter med
III. Vägprojekt för vilka bidragsbeslut den 21/2 1962 ännu ej fattats:									
A. Vägprojekt, som 21/2 1962 är färdigplanerade ur teknisk synpunkt och för vilka ev. erforderlig vägförrättning vunnit laga kraft. . .	100	316	7 015	2 138	—	829	126	1 186	826
B. Vägprojekt, som 21/2 1962 är färdigplanerade ur teknisk synpunkt och för vilka ev. erforderlig vägförrättning beräknas vinna laga kraft före 1/7 1962	93	620	14 799	6 253	274	273	40	3 214	3 274
C. Vägprojekt, som 21/2—30/6 1962 beräknas bli färdigplanerade ur teknisk synpunkt och för vilka ev. erforderlig vägförrättning beräknas vinna laga kraft före 1/7 1962	72	416	9 162	2 847	219	665	3	1 604	1 458
D. Vägprojekt, som 1/7—30/9 1962 beräknas bli färdigplanerade ur teknisk synpunkt och för vilka ev. erforderlig vägförrättning kan beräknas vinna laga kraft före 1/10 1962	66	397	9 145	3 823	—	350	—	1 506	2 317
E. Vägprojekt, som 1/10 1962—30/6 1963 beräknas bli färdigplanerade ur teknisk synpunkt och för vilka ev. erforderlig vägförrättning kan beräknas vinna laga kraft före 1/7 1963	127	876	19 804	7 695	203	808	—	284	7 614

IV. Utskottet

I propositionen nr 115 framlagda riktlinjer och förslag angående yrkesutbildningen på skogsbrukets område syftar till att ytterligare förbättra och utbygga ifrågavarande utbildning. Såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen förordas bland annat, att skogsstyrelsen, i avvaktan på resultatet av pågående utredning av frågan om den centrala ledningen av yrkesutbildningen i landet över huvud, tills vidare skall leda utbildningen vid såväl skogsbruksskolorna som — från och med

den 1 oktober respektive den 1 juli 1963 — statens skogsskolor och statens skogsmästarskola. Vidare föreslås, att riksdagen fattar principbeslut om att inrätta en central maskinteknisk skola. En utbildningsgång för den skogliga yrkesutbildningen i sin helhet skisseras härjämte i propositionen. Utgångspunkt för utbildningsgången anses böra vara grundskolan. Första årskursen i skogsbruksskola liksom linjen 9 skog anses böra utgöra första ledet i utbildningsgången. Ett andra led skulle närmast anknyta till den nuvarande andra årskursen vid skogsbruksskola och borde innefatta dels en allmän linje, dels vissa specialinriktade linjer. Det tredje ledet skulle vara en skogsskoleundervisning av elva månaders längd, varpå det fjärde och sista ledet borde vara utbildning vid skogsmästarskolan. Det anses erforderligt att ytterligare överväganden bör ske i anslutning till den sålunda antydda utbildningsgången. De fortsatta övervägandena och undersökningarna anses böra bedrivas så skyndsamt som omständigheterna medger. Arbetet härmed bör enligt departementschefen uppdras åt en särskild parlamentarisk utredning, som jämväl skall ha att ta ställning till andra i propositionen närmare angivna, därmed sammanhängande spørsmål.

Vad Kungl. Maj:t i nu berörda hänseenden uttalat och föreslagit kan utskottet i allt väsentligt ansluta sig till. När det gäller frågan om lokaliseringen av skogsbrukets yrkesskolor delar utskottet sålunda uppfattningen att vid undersökningen av förutsättningarna för att åstadkomma ändamålsenligare utbildningsenheter målsättningen i första hand bör vara att koncentrera undervisningen till större anläggningar för såväl högre som lägre skoglig yrkesutbildning. Likaså finner utskottet de av Kungl. Maj:t anförda skälen för inrättandet av en central maskinteknisk skola bärande och förordar därför att riksdagen fattar principbeslut om inrättandet av dylik skola. I detta sammanhang anser sig utskottet icke böra göra några uttalanden, som binder den kommande utredningen i vad gäller placeringen eller storleken av de olika utbildningsenheterna. Dessa frågor bör den särskilda parlamentariska utredningen pröva förutsättningslöst. Vad utskottet nu anfört innebär att utskottet finner motionerna I: 635 och II: 766 samt I: 636 och II: 765 icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motionsparet I: 638 och II: 767 har hemställts om riksdagens beslut att det allmänna skolväsendet och skogsarbetarkåren skall vara representerade i skogsskolornas lokalstyrelser. Utskottet förutsätter att den särskilda utredningen rörande skogsbrukets yrkesutbildning torde komma att vid sina överväganden jämväl beröra denna fråga. Utskottet finner därför icke skäl biträda motionsyrkandet.

I förevarande sammanhang vill utskottet nämna, att utskottet observerat att Kungl. Maj:t i proposition nr 103 till årets riksdag angående yrkesutbildningen på jordbrukets område i avsnittet om lantmästarutbildningen uttalat sig för att vid lantbruksavdelningen vid Alnarp inrättas en undervisningsnämnd. Som förebild anses en undervisningsnämnd av den typ, som finns vid universitet och högskolor, kunna tjäna. Utskottet finner lämpligt, all den parlamentariska utredningen rörande den skogliga yrkesut-

bildningen jämväl prövar frågan om inrättandet av en undervisningsnämnd av förenämnt slag vid skogsmästarskolan.

Mot vad Kungl. Maj:t förordat i fråga om finansieringen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för nästa budgetår har utskottet inte något att invända. I enlighet härmed får utskottet avstyrka bifall till i motionerna I: 637 och II: 768 framförda yrkanden.

Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag beträffande *statens skogsförbättringsanslag* kan utskottet biträda. Detta innebär sålunda bland annat, att utskottet anser, att till skogsodlingsåtgärder på sämre jordbruksmark för nästa budgetår i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag bör kunna beviljas statsbidrag å tillhopa högst 4 600 000 kr. I motionsparet I: 494 och II: 577 framfört yrkande, att för sagda ändamål skall avsättas ett belopp av allenast 4 000 000 kr., avstyrkes alltså av utskottet.

Medelsanvisningen under anslagsrubriken *Vägbyggnader å skogar i enskild ägo* har alltsedan budgetåret 1958/59 avsett ett belopp av 7 700 000 kr. I årets statsverksproposition förordas en jämkning av anslaget med 300 000 kr. upp till 8 000 000 kr. Utskottet finner sig på grundval av bland annat för utskottet presenterade uppgifter rörande det aktuella planeringsläget beträffande skogsvägbyggnadsprojekteringen kunna godtaga, att anslaget för nästa budgetår bestämmes till i propositionen föreslaget belopp. Emellertid anser utskottet det angeläget att starkt understryka vikten av att alla åtgärder vidtages för att möjliggöra en effektivisering av det för vår skogsnäring ytterst värdefulla rationaliseringsinstrument, som ett snabbt utbyggande av skogsbilvägnätet innebär. Utskottet utgår ifrån att planeringsläget genom erforderliga åtgärder skall kunna förbättras så snabbt, att en ökning av intensiteten i utbyggnadstakten kan uppnås inom en nära framtid. Utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t beaktar vad utskottet här anfört i samband med sina medelsberäkningar vid anslagsäskandena till nästkommande budgetår. Med hänvisning till det sagda finner sig utskottet ej nu böra biträda det i motionerna I: 77 och II: 110 samt I: 177 och II: 231 ävensom I: 189 och II: 233 framställda yrkandet om att för nästa budgetår skall anvisas 11 500 000 kr. under förevarande anslag. Utskottet är ej heller berett tillstyrka det i sistnämnda motionspar gjorda yrkandet om att riksdagen skall fastställa, att av anslaget viss del skall avdelas för vägbyggnadsföretag i Jämtlands län. Utskottet utgår emellertid ifrån att i den mån planeringsläget så tillåter skäligen del av anslaget anvisas för vägbyggnadsföretag inom sagda län.

Kungl. Maj:ts förslag och uttalanden i anslutning till anslaget *Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.* föranleder ingen erinran från utskottets sida. Utskottet har sålunda ej funnit anledning påfordra ändring av det belopp av 800 000 kr., som enligt statsverkspropositionen avses böra utnyttjas för bidrag till skogliga åtgärder i Tornedalen. I likhet med Kungl. Maj:t finner utskottet likaså, att frågan om

att utsträcka bidragsbestämmelserna för kustlandet och jämförbara områden till att gälla jämväl lappmarkerna bör hänskjutas till en tillämnad utredning för översyn av reglerna för det statliga bidragsstödet till skogsförbättrings- och skogsväggbyggnadsåtgärder. Utskottets ställningstaganden i nu förevarande hänseenden innebär, att utskottet ej ansett sig kunna biträda i motionerna II: 621 samt I: 376 och II: 459 framställda yrkanden.

I statsverkspropositionen framförda förslag i fråga om anslaget till kostnader för virkesmätning, skogsmästarskolans avlönings-, omkostnads- och stipendieanslag ävensom anslagen till avlöningar, omkostnader samt byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m. liksom också anslaget till ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal kan utskottet biträda. I motionsparet I: 183 och II: 236 framfört förslag om anvisande av dels anslag med 40 000 kr. såsom statsbidrag till driften vid den enskilda skogsskolan i Gammelkroppa, dels anslag med 200 000 kr. som bidrag till för nämnda skolas effektiva verksamhet erforderlig om- och tillbyggnad har utskottet sålunda ej funnit sig böra tillstyrka. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att den i det föregående omnämnda särskilda utredningen angående skogsbrukets yrkesutbildning enligt departementschefens uttalande i propositionen nr 115 bl. a. skall pröva om behov föreligger av att i fortsättningen disponera Gammelkroppa skogsskola i den av skogsstyrelsen ledda utbildningen.

I det föregående ej särskilt berörda uttalanden och förslag i Kungl. Maj:ts förevarande framställningar föranleder icke någon erinran från utskottets sida. Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning

a) godkänna i det föregående angivna förslag rörande huvudmannskapet för undervisningen vid statens skogsskolor och statens skogsmästarskola samt angående den maskintekniska undervisningen och förmansutbildningen inom skogsbruket

b) godkänna de förslag till vissa ändringar i skogsstyrelsens organisation, som framlagts i det föregående

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar i personalförteckningen för skogsstyrelsen, som föranleds av vad som föreslagits i det föregående

d) fastställa följande avlöningsstat för skogsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	310 800
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	10 200

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	650 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	275 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	19 000
	<hr/>
	Summa kr. 1 265 000

e) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar i personalförteckningen för skogsvårdsstyrelserna, som föranleds av vad i det föregående angivits

f) fastställa följande avlöningsstat för skogsvårdsstyrelserna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	9 045 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	75 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 684 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 518 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	234 000
6. ATP-avgifter, <i>förslagsvis</i>	632 000
7. Arbetsgivaravgifter till sjuk- och moderskapsförsäkringen, <i>förslagsvis</i>	137 000
	<hr/>
	Summa kr. 16 325 000

g) fastställa följande avlöningsstat för statens skogsmästarskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	37 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	128 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	37 200
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 500
	<hr/>
	Summa kr. 206 000

h) medgiva, att under budgetåret 1962/63 må beviljas statlig kreditgaranti för lån till skoglig plantskoleverksamhet intill ett belopp av 1 000 000 kr.

i) medgiva, att det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisade reservationsanslaget Vissa vägbyggnadsarbeten å enskilda och statliga skogar, m. m. må under budgetåret 1962/63 disponeras för det med anslaget avsedda ändamålet

j) besluta, att kyrkofonden skall för år 1961 ersätta domänverkets fond för övertalig personal vid domänverket med 429 158 kr. 67 öre

k) å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln anvisa

1) till *Skogsstyrelsen: Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 265 000 kr.

2) till *Skogsstyrelsen: Omkostnader* ett förslagsanslag av 196 000 kr.

3) till *Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar* ett förslagsanslag av 16 325 000 kr.

II. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 637 och II: 768 å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln till *Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader* anvisa ett reservationsanslag av 5 977 000 kr.

III. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 494 och II: 577

a) medgiva, att under budgetåret 1962/63 må beviljas statsbidrag å tillhopa högst 4 600 000 kr. till skogsodlingsåtgärder på sämre jordbruksmark samt å tillhopa högst 1 400 000 kr. till med anslaget i övrigt avsedda ändamål, dock med den inskränkning som angivits i det föregående, med rätt för Kungl. Maj:t att jämka ifrågavarande fördelning

b) å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln till *Statens skogsförbättringsanslag* anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kr.

IV. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 77 och II: 110, I: 177 och II: 231 ävensom motionerna I: 189 och II: 233, sistnämnda motionspar såvitt nu är i fråga, å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln till *Vägbyggnader å skogar i enskild ägo* anvisa ett reservationsanslag av 8 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen

V. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag å motionerna I: 376 och II: 459 samt II: 621 å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln till *Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.* anvisa ett reservationsanslag av 5 800 000 kr.

VI. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Kostnader för virkesmätning* ett förslagsanslag av 244 000 kr.

b) till *Statens skogsmästarskola: Avlöningar* ett förslagsanslag av 206 000 kr.

c) till *Statens skogsmästarskola: Omkostnader* ett förslagsanslag av 120 000 kr.

d) till *Statens skogsmästarskola: Stipendier* ett förslagsanslag av 70 000 kr.

VII. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 183 och II: 236, såvitt nu är i fråga, å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln till *Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogsskolor m. m.: Avlöningar* anvisa ett förslagsanslag av 647 000 kr.

VIII. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln till *Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogsskolor m. m.: Omkostnader m. m.* anvisa ett förslagsanslag av 674 000 kr.

IX. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 183 och II: 236, såvitt nu är i fråga, å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln till *Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m.* anvisa ett reservationsanslag av 135 000 kr.

X. med bifall till Kungl. Maj:ts framställning å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.* ett förslagsanslag av 4 600 000 kr.

b) till *Ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal* ett förslagsanslag av 338 000 kr.

XI. avslå motionerna I: 189 och II: 233, såvitt desamma avser disposition av vissa medel under anslaget till Vägbyggnader å skogar i enskild ägo för bidrag till vägbyggnadsföretag i Jämtlands län

XII. besluta, att motionerna I: 635 och II: 766 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd

XIII. lämna motionerna I: 636 och II: 765 utan bifall, samt

XIV. avslå motionerna I: 638 och II: 767.

Stockholm den 3 maj 1962

På jordbruksutskottets vägnar:

HJALMAR NILSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Hjalmar Nilsson, Lage Svedberg, Nord*, Bertil Andersson, Mossberger, Nils Hansson, Magnusson, Jonasson och Isacson;

från a n d r a kammaren: herrar Jonsson i Strömsund, Sköld*, Anthy*, Nilsson i Lönsboda, Östlund, Eliasson i Moholm, Franzén, Lundmark, Eskilsson i Likenäs* och Dahlgren*;

dock att vid behandlingen av punkterna 101, 102, 103 och 117 under nionde huvudtiteln i statsverkspropositionen (Statens skogsförbättringsanslag, Vägbyggnader å skogar i enskild ägo, Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. respektive Ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal) följande ledamöter har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Hjalmar Nilsson, Lage Svedberg, Nord*, Bertil Andersson, Mossberger, Nils Hansson, Ringaby*, Magnusson, Isacson och Nils-Eric Gustafsson;

från a n d r a kammaren: herr Jonsson i Strömsund, fru Lindskog, herrar Östlund, Franzén, Lundmark, Elmwall, Eskilsson i Likenäs*, Jönsson i Ingemarsgården, Stiernstedt och Hamrin i Kalmar*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer

1) Av herrar *Jonasson* och *Dahlgren*, vilka ansett, dels att det stycke i utskottets utlåtande på s. 32, som börjar med orden »Mot vad Kungl. Maj:ts» och slutar med orden »II: 768 framförda yrkanden», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Såsom erinrats i motionerna I: 637 och II: 768 innebar 1960 års riksdags beslut angående grunderna för finansieringen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet en kostnadsöverflyttning på servicesektorn, som nödvändiggjorde en kraftig höjning av skogsvårdsstyrelsernas biträdestaxor. Utskottet har i sammanhanget särskilt uppmärksammat den markanta nedgång, som skett i fråga om skogsvårdsstyrelsernas servicebetonade uppgifter och som enligt skogsstyrelsen torde ha föranletts av den nämnda taxehöjningen. Av skogsstyrelsens redogörelse framgår vidare, att det enskilda skogsbruket fått bära kostnader, som även med utgångspunkt från 1960 års riksdagsbeslut rätteligen bort åvila staten. Då erfarenheterna från de senaste åren sålunda måste sägas ge vid handen, att nuvarande finansieringsgrunder inte är hållbara, finner utskottet det glädjande, att departementschefen i sammanhanget anmält sin avsikt att låta verkställa översyn av finansieringen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet. En rimligare kostnadsfördelning mellan staten och det enskilda skogsbruket framstår härvid som angelägen.

För nästkommande budgetår skall enligt Kungl. Maj:ts förslag antalet förrättningsdagar för skogsvårdsstyrelsernas offentliga uppgifter upptagas till 98 000 och kostnaden per förrättningsdag beräknas till 124 kr. Skogsstyrel-

sen har emellertid räknat med en väsentlig intensifiering såväl av den skogliga yrkesutbildningen som av andra på den offentliga sektorn ankommande uppgifter, såsom återväxtkontrollen, upplysnings- och propagandaverksamheten i arronderings- och samverkansfrågor, den regionala vägnätsplaneringen och annan rationaliseringsverksamhet och härför hemställt om att antalet förrättningsdagar för de offentliga uppgifterna skall beräknas till 108 000 med en förrättningsdagskostnad av 133 kronor. Med den betydelse, som en sådan intensifiering måste anses ha för skogsbrukets rationalisering, finner utskottet det angeläget, att förrättningsdagarna för de offentliga uppgifterna beräknas till 108 000 enligt skogsstyrelsens förslag. Det synes utskottet också nödvändigt, att förrättningsdagskostnaden upptages enligt skogsstyrelsens beräkningar till 133 kronor, om inte även i fortsättningen det enskilda skogsbruket skall få bära en avsevärd del av de kostnader, som rätteligen bör åvila staten. Utskottet tillstyrker alltså yrkandet i motionerna I: 637 och II: 768. Vad utskottet förordat innebär uppräknning av omkostnadsbidraget till skogsvårdsstyrelserna med 2 212 000 kronor utöver Kungl. Maj:ts förslag, dvs. till 8 189 000 kr.»

dels ock att utskottets hemställan under II. bort ha följande lydelse:

»II. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 637 och II: 768 å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln till *Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader* anvisa ett reservationsanslag av 8 189 000 kr.»

2) av herrar *Nils-Eric Gustafsson* och *Elmwall*, vilka ansett,

dels att det stycke i utskottets utlåtande som börjar på s. 32 med orden »Kungl. Maj:ts förslag» och slutar med orden »II: 459 framställda yrkanden», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Vid bedömningen av medelsbehovet under anslaget *Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.* finns anledning erinra om att fjolårets riksdag beslöt en översyn rörande reglerna för statens stöd till de fortsatta skogliga upprustningsåtgärderna i lappmarkerna. I avvaktan på denna översyn, som ännu inte kommit i gång, föreslår skogsstyrelsen, att utöver den verksamhet som bedrivs inom de tidigare bildade skogsvårdsområdena försöksverksamhet efter mönster av de nya bidragsgrunderna för kustlandet måtte få bedrivas i lappmarkerna och vissa andra delar av de fyra nordligaste länen. Denna framställning synes vara välbetänkt och i anledning härav vill utskottet förorda bifall till motionerna I: 376 och II: 459, vilket innebär en anslagsuppräknning med 1 500 000 kronor, allt i enlighet med skogsstyrelsens beräkningar.

Vidare måste enligt utskottets mening beaktas vad Tornedalsutredningen anfört rörande anslagsbehovet för skogliga åtgärder i Tornedalen. Utredningens beräkning har åberopats i motionen II: 621, i vilken föreslås, att anslaget skall uppräknas med 1 600 000 kronor. Anslaget skulle härigenom komma att sammanfalla med det av utredningen beräknade medelsbeho-

vet. En sådan avvägning synes lämplig och utskottet föreslår således bifall till sagda motion.»

dels ock att utskottets hemställan under V. bort ha följande lydelse:

»V. i anledning av Kungl. Maj:ts framställning ävensom med bifall till motionerna I: 376 och II: 459 samt II: 621 å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln till *Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.* anvisa ett reservationsanslag av 8 900 000 kr.»

3) av herrar *Jonasson* och *Dahlgren*, vilka ansett,

dels att det stycke i utskottets utlåtande på s. 33, som börjar med orden »I statsverkspropositionen framförda» och slutar med orden »ledda utbildningen.», bort ha följande lydelse:

»I statsverkspropositionen framförda förslag i fråga om anslaget till kostnader för virkesmätning, skogsmästarskolans avlönings-, omkostnads- och stipendieanslag ävensom anslagen till omkostnader samt byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m. liksom också anslaget till ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal kan utskottet biträda. I motionsparet I: 183 och II: 236 har framförts förslag om anvisande av dels anslag med 40 000 kr. såsom statsbidrag till driften vid den enskilda skogsskolan i Gammelkroppa, dels anslag med 200 000 kr. som bidrag till för nämnda skolas effektiva verksamhet erforderlig om- och tillbyggnad. Med hänsyn till skolans betydelse för utbildningen av skogsbrukets arbetsledare finner sig utskottet böra tillstyrka driftbidrag med 40 000 kr. i enlighet med motionsyrkandet och förordar sålunda uppräknig av anslaget till avlöningar vid statens skogsskolor m. m. med nämnda belopp till 687 000 kr. Utskottet finner det också angeläget, att statsbidrag lämnas till den erforderliga om- och tillbyggnaden av skolan, men anser, att denna fråga kan prövas i senare sammanhang.»

dels ock att utskottets hemställan under VII. bort ha följande lydelse:

»VII. i anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt med bifall till motionerna I:183 och II: 236, såvitt nu är i fråga, å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln till *Ersättning till domänverkets fond för utgifter vid statens skogsskolor m. m.: Avlöningar* anvisa ett förslagsanslag av 687 000 kr.»